

R

G

B

WH

GR

BL

Grey Scale #13

C

M

Y

K

DANES-PICTA.COM

A

1

2

3

4

5

6

M

8

9

10

11

12

13

14

15

B

17

18

19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Smierczemskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

JAWNE
SŁUŻBY

Egz. Nr 149

ppłk dypl. Bogusław KOŁODZIEJCZAK
ppłk dypl. Włodzimierz Marek KRÓL

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH DZ (DPanc) WEDŁUG POGLĄDÓW ZACHODNICH

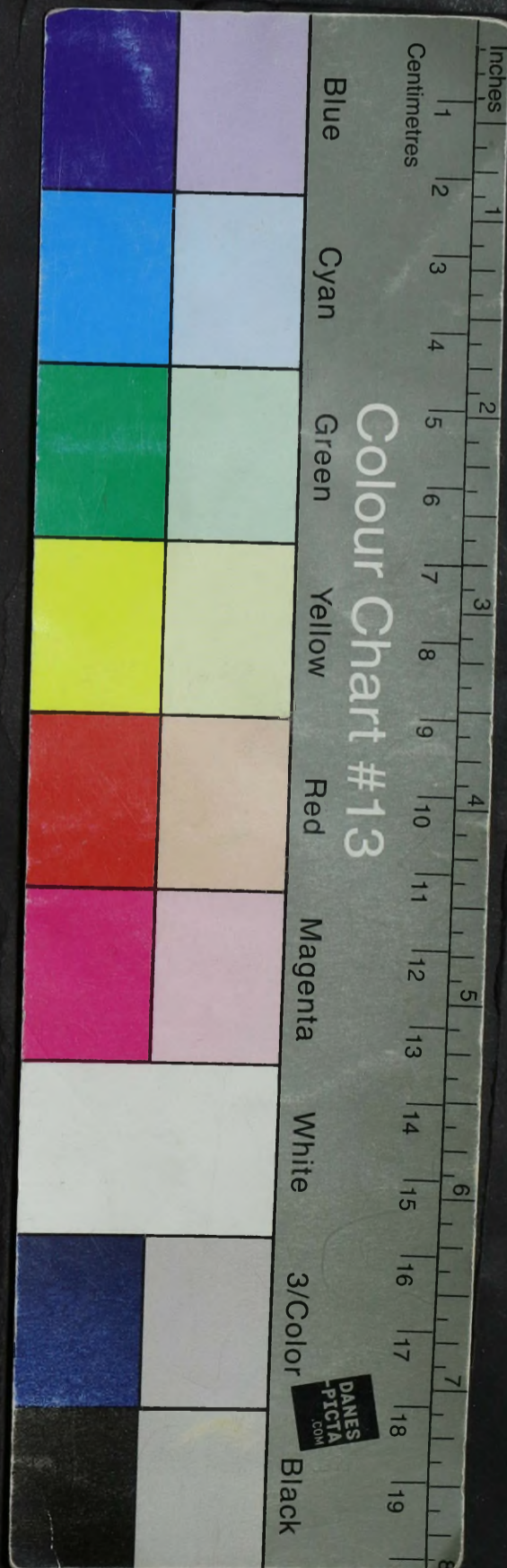

012731
ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KATEDRY SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Smierczemskiego.
433065

WARSZAWA

STYCZEŃ

1969

19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

JAWNE
SZKOLENIOWE

Egz. Nr 149

ppłk dypl. Bogusław KOŁODZIEJCZAK
ppłk dypl. Włodzimierz Marek KRÓL

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH DZ (DPanc) WEDŁUG POGLĄDÓW ZACHODNICH

012731

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

033065

WARSZAWA

STYCZEŃ

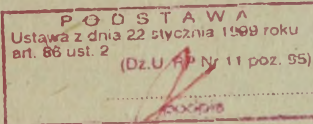
1969

126

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO i ARMII OBCYCH

Przeł. prof. 12657

**DO DZIAŁANIA
JAWNE**

Egz.nr... 49

ppłk dypl. Bogusław KOŁODZIEJCZAK

ppłk dypl. Włodzimierz Marek KRÓL

ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH.
DZ/DPanc/ WEDŁUG POGLĄDÓW ZACHODNICH.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

32065

WARSZAWA

Styczeń

1969 r.

SPIS TREŚCI :

str.

Wstęp.

I. Zasady organizacji i prowadzenia natarcia przez związki taktyczne państw NATO.	- 5
1. Zasady organizacji i prowadzenia natarcia przez DZ /DPanc/ państw NATO	- 5
2. Miejsce i zadania bojowe DZ /DPanc/ w ugrupowaniu bojowym korpusu	- 13
3. Skład, wzmocnienie i możliwości bojowe DZ /DPanc/ w natarciu	- 15
4. Ugrupowanie bojowe DZ /DPanc/ w natarciu	- 18
5. Prowadzenie natarcia przez dywizję zmechanizowaną /pancerną/	- 25
A. Prowadzenie natarcia z podstaw wyjściowych	- 25
B. Prowadzenie natarcia z rejonów wyjściowych położonych w głębi /z marszu/.	- 29
II. Marsz i bój spotkaniowy dywizji zmechanizowanej /pancernej/.	- 31

Wstęp

Dywizja jest podstawowym związkiem taktycznym w siłach lądowych państw NATO. Jest ona przeznaczona do prowadzenia działań bojowych w ugrupowaniu korpusu armijnego lub stanowi odwód armii polowej /grupy armii/. Niekiedy dywizja może prowadzić działania samodzielnie. Obserwuje się w ostatnim okresie stały wzrost siły ogniowej i uderzeniowej dywizji państw NATO. Charakterystyczne jest przy tym, że możliwości bojowe dywizji wzrastają nie tylko w zakresie prowadzenia działań bojowych z użyciem broni jądrowej, ale również w warunkach działań konwencjonalnych. Stąd obecne dywizje państw NATO mają charakter uniwersalny, a ich organizacja i uzbrojenie zapewniają im prowadzenie działań w różnych warunkach. Położony został dalszy nacisk na zwiększenie ruchliwości dywizji, a szczególnie do zapewnienia jej ruchliwości powietrznej. Pomijając fakt zorganizowania w Stanach Zjednoczonych dywizji kawalerii powietrznej, dywizje zmechanizowane i pancerne państw NATO zostały ostatnio poważnie wzmocnione w sprzęt lotniczy /samoloty, śmigłowce oraz bezpilotowe samoloty rozpoznawcze/, który w poważnym stopniu zwiększa możliwości tych związków na polu walki. Wiadomo, że zarówno w warunkach bojowych /np. w Wietnamie/ jak i na poligonach sprawdzane są nowe koncepcje dotyczące prowadzenia działań bojowych oraz nowy sprzęt szczególnie inżynieryjno-saperski, rozważa się wprowadzenie do batalionów inżynieryjno-saperskich dywizji plutonów promowych. Coraz większą rolę zaczyna odgrywać lotnictwo sił lądowych np. obecnie siły lądowe Stanów Zjednoczonych posiadają ok. 8000 samolotów i śmigłowców /w tym ponad 5000 śmigłowców/. W ostatnim etapie doświadczeń znajduje się nowy pocisk "Lance", który ma być przystosowany również do prowadzenia ognia konwencjonalnego. W NRF wprowadza się w uzbrojenie dywizji czołgi "Leopard". Prowadzone są prace z nowym czołgiem amerykańsko-niemieckim tzw. MBT-70. Trwają dalsze prace nad nowymi transporterami opancerzonymi. Jak wynika z powyższego, najnowsze zmiany w organizacji i uzbrojeniu musiały poważnie wpływać na powstanie nowych koncepcji taktycznych. Zbliżający się rok 1970 w wielu armiach NATO ma być przełomowy, zarówno w dziedzinie uzbrojenia, jak i organizacji wojsk, co niewątpliwie pociągnie za sobą zmiany w sposobach organizacji i prowa-

dzeniu działań zaczepnych. Dotyczy to w dużym stopniu Bundeswehry, która spośród kilku wariantów planu ministra obrony Schrödera realizować będzie kombinacje planu CiD w wyniku czego powstać ma na bazie obecnych dywizji 22 brygady osłonowe i około 12 brygad mobilizacyjnych^{ix/}. Ostatnio w szeregu pracach i publikacjach podkreśla się nowe momenty prowadzenia działań bojowych w armiach NATO.

Postaramy się niektóre z nich przedstawić w niniejszym skrypcie.

Temat wykładu obejmuje bardzo szeroką problematykę. Prowadzenie natarcia na współczesnym polu walki jest ściśle związane z pościgiem, organizacją i prowadzeniem marszów oraz z bojem spotkaniowym. Stąd wydaje się konieczne, aby zagadnienia te znalazły swoje odbicie w niniejszym opracowaniu.

Należy również podkreślić jeszcze jedno zagadnienie, które wpłynęło w sposób istotny na budowę niniejszego opracowania. Powszechnie wiadome jest, że podstawową koncepcją strategiczną w NATO jest koncepcja "elastycznego reagowania". W związku z tym dywizje zostały przystosowane zarówno do prowadzenia działań w warunkach konwencjonalnych, jak i w warunkach stosowania broni jądrowej. Stąd w poglądach państw NATO wyróżnia się dwie taktyki: konwencjonalną i atomową.

W miarę posiadanych materiałów różnice te zostaną wykazane w skrypcie. Jednak należy podkreślić, że ostatnio NATO coraz bardziej skłania się do taktyki atomowej, a w wielu wypowiedziach i publikacjach podkreśla się coraz mocniej, że np. sprawa Francji w poważnym stopniu przyczyniła się do obniżenia "progu" atomowego w Europie. Stąd wydaje się, że taktyka działań dywizji NATO w warunkach stosowania broni jądrowej powinna być przedmiotem naszego szczególnego zainteresowania.

ix/ Zainteresowanych odsyłamy do WPZ nr 3/68 s. 128-133.

I. ZASADY ORGANIZACJI I PROWADZENIA NATARCIA PRZEZ DZ/DP^{anc}/
PAŃSTW NATO

1. Ogólne zasady natarcia

W regulaminach sił zbrojnych państw NATO podkreślają się, że natarcie jest głównym i podstawowym rodzajem działań bojowych. Wszystkie inne rodzaje działań bojowych są podporządkowane natarciu.

Wprowadzenie środków atomowych na uzbrojenie związków taktycznych nadało działaniom zaczepnym jeszcze bardziej niż dotychczas zdecydowany charakter. Wpłynęło to zasadniczo na określanie celów natarcia. Obecnie głównym celem natarcia prowadzonego na współczesnym polu walki jest rozbicie i zniszczenie głównego zgrupowania broniących się wojsk przeciwnika. Uchwycenie określonej rubieży terenowej lub obiektu jest obecnie raczej celem drugorzędnym. Natarcie jest rodzajem działań bojowych, które umożliwia nacierającym wojskom wybór odpowiedniego momentu walki oraz głównego kierunku uderzenia, jak również narzucenie przeciwnikowi inicjatywy.^{x/}

Natarcie charakteryzują: ruch, ogień i siła uderzeniowa. Regulaminy sił zbrojnych państw NATO podkreślają, że połączenie ognia z ruchem jest kardynalną zasadą natarcia. Warto dodać, że Amerykanie przeceniają ogień, jedynie Niemcy właściwie komponują ruch z ogniem.

W siłach zbrojnych NATO duży nacisk kładzie się na zagadnienie ruchliwości. Wyraża się to w odpowiedniej organizacji związków i oddziałów, w ich wyposażeniu itd. Współczesna walka charakteryzuje się więc wysokim tempem prowadzenia działań i rozległością pola bitwy /walki/, na którym ścierają się walczące strony. Duża przestrzeń starcia, wielka zdolność ruchu i siła ognia wojsk sprawiają szybkie i dynamiczne zmiany sytuacji bojowej. Pociąga to za sobą konieczność zwiększania ruchliwości wojsk wyrażającej się umiejętnością szybkiego manewru i błyskawicznego reagowania w kulminacyjnych punktach walki /punktach ciężkości, jak to określa wojskowy język niemiecki/.

x/ Należy podkreślić, że wraz z wprowadzeniem tzw. obrony ruchowej natarcie utraciło "monopole" na wybór miejsca i czasu stoczenia bitwy /walki/.

W wyniku powyższego w siłach zbrojnych państw NATO kładzie się duży nacisk na posiadanie w związkach taktycznych pododdziałów powietrzno-desantowych. Dąży się do tego, aby dywizje dysponowały siłami i środkami do prowadzenia desantów taktycznych. Wyrazem tego jest aktualna organizacja dywizji państw NATO. Amerykańska dywizja o organizacji brygadowej dysponuje taką ilością śmigłowców i samolotów /ok. 101/, która zapewnia wysadzenie, przy pomocy organicznych środków, desantów taktycznych w sile ok. dwóch wzmocnionych kompanii. W ostatnim okresie nastąpiło zwiększenie ilości samolotów i śmigłowców w dywizjach zachodnio-niemieckich. Poza tym Bundeswehra dąży do tego, aby w każdej dywizji znajdował batalion zdolny do działań jako powietrzno-desantowy /np. 11 DZ/, a w każdym korpusie brygada powietrzno-desantowa.

Wprowadzenie na uzbrojenie dywizji państw NATO transportera M-113 poważnie zwiększyło możliwości tych dywizji w zakresie ruchliwości. Ostatnio zwraca się uwagę na zwiększenie sprzętu przeprawowego w dywizjach amerykańskich, dążąc w ten sposób do uniezależnienia dywizji od przeszkód wodnych /zgodnie z koncepcją "ruchliwości na wodzie"/. Podkreśla się również^{x/} konieczność wzmocnienia dywizyjnego batalionu inżynieryjno-saperskiego /USA/ dwoma ciężkimi plutonami promowymi. Każdy taki pluton posiada 12 pojazdów przeprawowo-mostowych typu MFAB-F /Mobile Flanting Assault Bridge - Ferries/. Siłami tych plutonów można zbudować dwa promy, każdy o nośności dwóch czołgów M-60, albo zbudować most o długości 90 m. Jeden taki pluton ciężkich promów może przeprowadzić w ciągu 2 1/2 godzin batalion czołgów przez rzekę o szerokości prawie 500 m.

W siłach zbrojnych państw NATO, a szczególnie Stanów Zjednoczonych, główna uwaga została zwrócona na zwiększenie możliwości powietrznej oddziałów i związków sił lądowych. Wyrazem tego jest 1-sza dywizja kawalerii powietrznej, walcząca w Wietnamie. Z fachowej amerykańskiej prasy wynika, że skrupulatnie są zbierane doświadczenia z działań tej dywizji. Dywizja ta walczy w Wietnamie już od trzech lat. Amerykanie twierdzą, że okres ten wykazał dużą przydatność tego rodzaju związków z uwagi na możliwość reagowania na działanie przeciwnika w krótkim czasie. Doniesienia prasowe wskazują na to, że planuje się użycie tego rodzaju^{x/} Wehrkunde nr 4/1966 r., str. 191 - 2.

związków również na innych teatrach działań, a w tym na Europejskim Teatrze Wojny. Planuje się np. zorganizowanie trzech dalszych tego rodzaju związków. Organizacja dywizji kawalerii powietrznej /patrz szkic br 1/.

Mimo, że wielu uważa tego typu związek w warunkach europejskich za mało przydatny to nie należy tego problemu lekceważyć. Wydaje się, że w wojnie z użyciem broni jądrowej jak i bez, dywizja typu amerykańskiej dywizji kawalerii powietrznej może mieć bardzo szerokie zastosowanie.

W amerykańskich regulaminach wyróżnia się dwa zasadnicze rodzaje natarcia:

- natarcie na obronę zawczasu przygotowaną;
- natarcie w warunkach manewrowych.

Natarcie na obronę zawczasu przygotowaną jest najbardziej charakterystycznym i typowym rodzajem natarcia i może mieć miejsce zarówno w warunkach bezpośredniej styczności z przeciwnikiem lub bez niej. Ten rodzaj natarcia wymaga odpowiedniego czasu na planowanie natarcia, na organizację współdziałania itp.

Drugi rodzaj natarcia, z uwagi na charakter obrony i przewidywany słaby opór przeciwnika, może być wykonany z marszu. W związku z tym będzie ono najczęściej prowadzone w głębi operacyjnej lub w strefie taktycznej, ale po silnym uprzednim obezwładnieniu obrony przeciwnika. Do natarcia w warunkach manewrowych zalicza się z reguły:

- natarcie na obronę doraźnie zorganizowaną;
- natarcie na obronę typu ruchowego;
- bój spotkaniowy i pościg.

Uważa się, że natarcie w warunkach manewrowych będzie często stosowane w początkowym okresie wojny.

Przy czym Amerykanie zalecają swoim dywizjom pancernym szczególnie w warunkach stosowania broni jądrowej działanie na każdy rodzaj obrony w tym i zawczasu przygotowaną, jak w warunkach manewrowych a więc z marszu. Przed rozpoczęciem natarcia DPanc zajmuje rejon wyjściowy^{x/} w odległości 30-50 km od linii starcia.

x/ DPanc obszar o powierzchni 350-450 km², brygady 100-150 km² w odległości 5-10 km od siebie, bataliony kompaniami wzdłuż dróg na obszarze 25-30 km², kompanie czołgów do 5 km².

Na rubież wyjściową do natarcia DPanc wychodzi w nocy lub w warunkach ograniczonej widoczności po 3 - 4 drogach /marszruchach/. Brygady pierwszego rzutu po jednej marszrucie.

Rubież wyjściową wybiera się najbliższej przeciwnika.

Regulaminy brytyjskie są zbliżone do amerykańskich i wyróżniają następujące rodzaje natarcia:

- natarcie na obronę doraźnie zorganizowaną;
- natarcie na obronę wcześniej przygotowaną;
- natarcie na rejon umocniony.

Według poglądów Bundeswehry wyróżnia się dwa główne rodzaje natarcia:

a/ natarcie z marszu, które dzieli się na dwa etapy:

- marsz, zbliżanie i walka.
- Marsz. Wojska prowadzą marsz kolumnami. Ugrupowanie marszowe jest dostosowane do zamiaru walki, warunków terenowych i powinno zapewniać szybkie przyjęcie ugrupowania bojowego. Dywizja otrzymuje 2-3 osie marszu. Dąży się do tego, aby marsz odbywał się w nocy. Średnia dobową szybkość marszu w dzień do około 30 km/godz. Przeciętnie liczy się 25 km na godz. Dobowy zasięg dla pododdziałów na pojazdach gąsienicowych nie powinien przekraczać 200 km, a na pojazdach kołowych - 300 km.
- Zbliżanie. Oznacza przejście wojsk z szyków marszowych do bojowych.

b/ Natarcie z podstaw wyjściowych. W tym wypadku dywizja zajmuje rejony podstaw wyjściowych z takim wyliczeniem, aby znajdowały się poza zasięgiem podstawowych środków artyleryjskich przeciwnika. Rejon podstaw wyjściowych powinien zabezpieczać skryte rozmieszczenie wojsk, czołgów i transporterów opancerzonych.

POZA TYMI RODZAJAMI NATARCIA REGULAMINY BUNDESWEHRY WYRÓŻ-

NIAJĄ: natarcie przygotowane, natarcie bez przygotowania, natarcie z ograniczonym celem, natarcie pozorne i natarcie w nocy.

Natarcie przygotowane polega na uprzednim zniszczeniu planowanymi uderzeniami jądrowymi i ogniem artylerii ważniejszych rejonów obrony i celów przeciwnika, ułatwiając w ten sposób działania nacierającym wojskom. Jednak uważa się, że najczęściej stosowane będzie natarcie bez przygotowania. Natarcie bez przygotowania jest zbliżone do natarcia z marszu. Charakteryzuje się ono konę

centracją wojsk w rejonach położonych w głębi, znajdujących się poza zasięgiem rozpoznania naziemnego przeciwnika /30-50km od przedniego skraju obrony przeciwnika/. Z tych rejonów wojska wykonują marsz zbliżania i wykonują uderzenie z marszu.

Natarcie z ograniczonym celem przeprowadza się wówczas gdy chodzi o uzyskanie lokalnego sukcesu, opanowanie określonego rejonu, związanie się nieprzyjaciela lub zmylenie go co do głównego kierunku natarcia.

W regulaminach i publikacjach wojskowych państw NATO, a szczególnie w Stanach Zjednoczonych, wyróżnia się dwa główne sposoby przejścia wojsk do natarcia:

- natarcie z podstaw wyjściowych, położonych w pobliżu przedniego skraju obrony przeciwnika;
- natarcie z rejonów wyjściowych położonych w głębi własnego ugrupowania.

Oba sposoby są ściśle związane z rodzajami natarcia. Np. natarcie na obronę zawczasu przygotowaną wymaga zajęcia przez wojska odpowiednich rejonów wyjściowych, a natarcie w warunkach manewrowych /z marszu/ wymaga odsunięcia rejonów wyjściowych w głąb własnego ugrupowania, wykonania marszu zbliżenia i zaatakowania z marszu przedniego skraju obrony przeciwnika. W takim wypadku rejonny wyjściowe będą znajdowały się w odległości ok. 30-50 km od przedniego skraju, stworzenia zgrupowania uderzeniowego, wyznaczenia marszrut, wyznaczenia linii rozwinięcia, wyrównania i rubieży wyjściowych. Podkreśla się, że w warunkach stosowania broni jądrowej ten sposób natarcia może być również prowadzony na obronę przeciwnika zawczasu przygotowaną.

W natarciu, za podstawowe formy manewru uważa się: przełamanie, oskrzydlenie, obejście, przenikanie i natarcie czołowe. Przełamanie jest podstawową formą manewru w natarciu. Może ono być wykonywane na jednym lub na kilku kierunkach. Przełamanie stosuje się wtedy, gdy w ugrupowaniu obronnym nieprzyjaciela brak jest otwartych skrzydeł. Celem przełamania jest: przełamanie głównego pasa obrony, rozszerzenie wyłomu, opanowanie przedmiotu w głębi obrony, którego utrata powoduje naruszenie trwałości obrony przeciwnika. Cele te można osiągnąć jednocześnie, jeżeli dywizja będzie używać do przełamania broni jądrowej i stosować desanty taktyczne. Uderzenia jądrowe są wyko-

nywane dla dokonania wyłomów w obronie nieprzyjaciela.

Dokonując analizy i oceny działań w Wietnamie Amerykanie zauważyli, że ogień obezwładniający prowadzony z powietrza, głównie z uzbrojonych śmigłowców jest bardziej skuteczny niż ogień środków naziemnych o takim samym natężeniu.^{x/} Z tego względu być może już w niedługim czasie, należy się liczyć z próbami przekamywania w trzecim wymiarze. Rzeczą niezwykle ważną jest śledzenie zmian organizacyjnych batalionów lotniczych dywizji NATO oraz wprowadzenie w uzbrojenie śmigłowców uzbrojonych, których jak dotychczas dywizje zachodnie nie posiadają. Oskrzydlenie /jednostronne lub dwustronne/ jest formą manewru polegającą na zdecydowanym działaniu na jedno lub dwa skrzydła ugrupowania obronnego przeciwnika. Oskrzydlenie może być wykonane gdy przeciwnik ma otwarte skrzydła lub po wykonaniu przekamywania. Jeżeli oskrzydlenie wykonuje dywizja, to część jej się prowadzi działania wiążące, a pozostałe siły manewr oskrzydlaający. Dąży się do tego, aby w skład sił wykonujących manewr oskrzydlaający wydzielić oddziały zmechanizowane i pancerne. Wojska wykonujące manewr na oskrzydlenie obchodzą główne zgrupowanie sił przeciwnika i opanowują rubieże zapewniające dogodne warunki zniszczenia przeciwnika w głównym pasie obrony. W celu stworzenia dogodnych warunków dla manewru oskrzydlaającego mogą być wykonane uderzenia jądrowe na skrzydła obrony nieprzyjaciela. Dla współdziałania z jednostkami wykonującymi oskrzydlenie może być wysadzony desant powietrzny w głębi obrony nieprzyjaciela.

Obejście jest wykonywane w celu opanowania obiektów położonych na głębokich tyłach przeciwnika, odcięciu mu dróg odwodu lub niedopuszczenie do podciągania odwodów z głębi obrony. Celem obejścia jest zmuszenie przeciwnika do prowadzenia działań w warunkach dla niego niekorzystnych i tym samym doprowadzenie do jego zniszczenia.

Przenikanie jest według regulaminu amerykańskiego odmianą przekamywania. Przenikanie wykonują małe pododdziały metodą przechodzenia przez luki w ugrupowaniu bojowym obrony. Nie wyklucza się jednak przenikania na tyły przeciwnika większymi siłami. Otto Heillbrunn w książce pt. "Wojna konwencjonalna w wieku broni rakietowo-jądrowej" /Conventional Warfare in the Nuclear Age, New York-Washington, 1955/ podkreśla, że głównym sposobem wyjścia oddziałów na x/ por. mjr H. Kendall Obrona przed działaniami z powietrza WPZ nr 2/68 s. 150.

tyły przeciwnika będzie przenikanie lądem. Autor uważa, że atakowanie w celu wyjścia na tyły przeciwnika będzie w przyszłych działaniach bojowych regułą każdej bitwy. W określonych wypadkach do działań na tyłach może być użyta nawet taka sama ilość oddziałów jak na froncie.

Oddziały i pododdziały wykonujące manewr metodą przenikania mogą otrzymać następujące zadania:

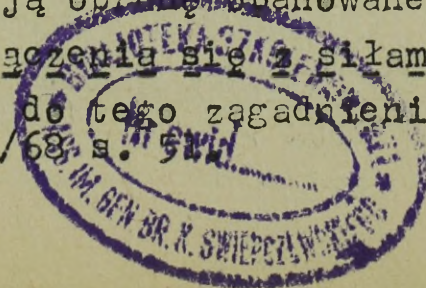
- opanowanie przedmiotów w głębi obrony i następnie połączenie się z wojskami nacierającymi od czoła;
- zniszczenie pojedynczych zgrupowań nieprzyjaciela lub ważniejszych obiektów /niszczenie odwodów, stanowisk ogniowych artylerii, środków przenoszenia broni jądrowej, stanowisk dowodzenia, węzłów łączności i urządzeń tyłowych/;
- zdobycie danych o systemie obrony nieprzyjaciela, o rozmieszczeniu stanowisk ogniowych i startowych broni rakietowo-jądrowej, artylerii i odwodów;
- psychologiczne oddziaływanie na nieprzyjaciela przez prowadzenie działań o charakterze dywersyjnym na jego tyłach.

Przewiduje się, że ze składu brygady wydzielone będą siły do batalionu w celu przenikania, a ze szczebla dywizji do brygady. Dowodzenie siłami wydzielonymi na przenikanie sprawować będzie sztab oddziału lub związku, z którego siły te zostały wysłane. Uważa się, że na przenikanie powinny być wysłane oddziały piechoty. Jednak w wypadku istnienia dużych luk w obronie przeciwnika, zadanie to może być również wykonane przez oddziały zmechanizowane i pancerne.^{x/}

Przenikanie składa się z dwóch faz: 1/ przenikanie grup na poszczególnych kierunkach przez przedni skraj obrony przeciwnika; 2/ ześrodkowanie się grup w głębi obrony przeciwnika i atak nakazanego przedmiotu.

Poszczególne grupy, unikając walki przechodzą przez przedni skraj obrony na kilku kierunkach. Przenikanie grup maskuje się prowadzeniem natarcia na innych odcinkach frontu oraz wspiera się ogniem. Po pokonaniu przedniego skraju obrony, grupy przenikania ześrodkowują się, przyjmują ugrupowanie bojowe i rozpoczynają atak wyznaczonego przedmiotu. Po wykonaniu zadania pododdziały przenikania organizują obronę opanowanego przedmiotu i utrzymują go do czasu połączenia się z siłami

x/ Ciekawym i oryginalnym przyczynkiem do tego zagadnienia jest artykuł kpt. Bouchet a w WPZ 1/68 s. 11-12

głównymi, prowadzącymi natarcie od czoła, bądź też niszczą dany przedmiot, po czym przygotowują się do ewakuacji drogą powietrzną lub lądową /patrz szkic nr 2/.

W publikacjach wojskowych na Zachodzie podkreśla się, że metoda przenikania pozwala na wykonanie skoncentrowanych uderzeń przy jednoczesnym rozśrodkowaniu sił. /Concentric dispersion/. Ten sposób działań utrudnia przeciwnikowi wykorzystanie jego własnej broni jądrowej /patrz szkic nr 3/.

Natarcie czołowe jest to forma manewru, która w ostatnim okresie prawie zniknęła z regulaminów sił zbrojnych NATO. Polega ona na prowadzeniu działań zaczepnych z jednakowym wysiłkiem w całym pasie natarcia. Jej celem jest spychanie przeciwnika z zajmowanych pozycji lub związanie walką. Stąd charakter tego rodzaju działań jest pomocniczy. W natarciu czołowym nie wyznacza się głównego i pomocniczego kierunku uderzenia.

Planowanie natarcia. Plan natarcia opracowuje się na podstawie dokładnej oceny położenia z uwzględnieniem sił i środków znajdujących się w dyspozycji dowódcy. Podkreśla się, że decyzja dowódcy powinna obejmować: sposób wykonania zadania, czas rozpoczęcia natarcia, przedmioty /rubieże/, które powinny opanować poszczególne brygady. W planie natarcia wyznacza się przedmioty /rubieże/, których opanowanie zapewni wykonanie zadania.

Dywizja otrzymuje zadania określone konkretnymi przedmiotami terenowymi /obiektami/ a nie rubieżami. Pod pojęciem obiekt /przedmiot/ natarcia Amerykanie rozumieją ugrupowanie wojsk nieprzyjaciela, umocnione punkty, pozycje obronne kompleksy gór, rubieże wodne w określonych granicach oraz różne przedmioty terenowe. Głębokość zadań zależy od wielu czynników, głównie od warunków prowadzenia natarcia - płytsze podczas działań konwencjonalnych, głębsze przy stosowaniu broni jądrowej. Brygady i bataliony otrzymują obiekt /przedmiot/ zaś w uzasadnionych przypadkach celem lepszej koordynacji działań i bardziej operatywnego dowodzenia otrzymują obiekt /przedmiot/ pośredni odpowiednio na głębokości 10 km brygada i 3-4 km batalion. Plan natarcia powinien uwzględniać podział sił i środków w celu wykonania uderzenia głównego i pomocniczego. W regulaminach i publikacjach podkreśla się, że podstawę do planowania natarcia powinna stanowić ocena przeciwnika, terenu i sił

własnych. W ocenie przeciwnika uwzględnia się możliwości w zakresie użycia broni jądrowej, strukturę i głębokość obrony, inżynierską rozbudowę obrony oraz słabe i silne strony obrony.

W ocenie terenu uwzględnia się: najdogodniejsze drogi podejścia do obrony nieprzyjaciela, możliwości wykorzystania czołgów i wykonania manewru, zapory i przeszkody, najważniejsze obiekty, których opanowanie naruszy trwałość obrony oraz możliwości zorganizowania obserwacji pola walki.

Ocena sił własnych obejmuje ocenę możliwości bojowej dywizji, oddziałów wsparcia oraz możliwości utworzenia zgrupowania uderzeniowego dla wykonania postawionego zadania.

Zgodnie z regulaminami siły i środki dywizji dzieli się na trzy zgrupowania /nie mylić z rzutami/, z których jedno wykonuje główne uderzenie, drugie - uderzenie pomocnicze a trzecie stanowi odwód dywizji.

W planie natarcia powinny być uwzględnione również elementy zabezpieczenia bojowego. Czas rozpoczęcia ataku określa sztab nadrzędny. Podkreśla się, że czas rozpoczęcia natarcia powinien uwzględniać czas niezbędny dla przeprowadzenia rekonesansu, opracowania planu natarcia, rozkazu bojowego, przygotowania wojsk i zajęcia rubieży /wyjściowych do natarcia. W wypadku natarcia z marszu /w warunkach manewrowych/ nie przewiduje się okresu przygotowawczego, a podstawowe planowanie przeprowadzone jest podczas marszu. W takim wypadku podstawowym dokumentem opracowywanym przez sztab dywizji jest rozkaz bojowy, który jest przekazywany brygadam i oddziałom wsparcia w marszu.

Miejsce i zadania bojowe DZ /DPanc/ w ugrupowaniu bojowym korpusu

Według poglądów amerykańskich dywizja zmechanizowana będzie prowadziła działania głównie w składzie korpusu armijnego lub może stanowić odwód armii lub grupy armii.

Dywizja zmechanizowana może być użyta w każdym zgrupowaniu dywizji i zarówno w pierwszym jak i drugim rzucie. Dywizje pancerne regulaminy zalecają użyć w pierwszym rzucie w pierwszym zgrupowaniu wykonującym główne uderzenie. Nie wyklucza się użycia Dywizji pancerniej w odwodzie korpusu /armii, grupy armii/ zaleca się jednak w takim wypadku ścisłe współdziałanie z odwodową dywizją zmechanizowaną.

Dywizja pancerna w zasadzie nie powinna być używana do działań na pomocniczym kierunku uderzenia.

Z powyższego wynikają rola i zadania DZ.

DZ znajdująca się w pierwszym rzucie KA i na jego głównym kierunku uderzenia będzie wykonywała główne zadania, otrzyma węższy pas natarcia i więcej środków wzmocnienia. Mimo, że w regulaminach amerykańskich wskazuje się na niecelowość określania norm taktycznych, to na podstawie ćwiczeń można te normy w przybliżeniu określić. DZ działająca w pierwszym rzucie KA i na głównym kierunku uderzenia otrzymuje przeciętnie pas natarcia o szerokości około 20 km i więcej. Głębokość zadania DZ określona jest według przedmiotów /szczególnie w warunkach stosowania broni jądrowej/.

- W działaniach z użyciem broni jądrowej DZ /USA/ może otrzymać bliższy przedmiot natarcia na głębokości do 30 km, a przedmiot następny na głębokości do 100 km^x!

b/ W działaniach konwencjonalnych i w terenie trudnodostępnym otrzymuje obiekt bliższy - do 20 km, obiekt dalszy - do 40 km.

Według poglądów zachodnio niemieckich DZ otrzyma zadanie na głębokość podaną do norm amerykańskich.

DZ działająca w odwodzie KA /drugi rzut/ otrzymuje zadanie dołamania obrony przeciwnika, rozwinięcia powodzenia dywizji pierwszego rzutu i wykorzystania skutków uderzeń broni jądrowej. DZ działająca w drugim rzucie, jako odwód, może wykonywać następujące zadania: rozwija powodzenie dywizji pierwszego rzutu KA /jest to główne zadanie/, luzuje dywizję pierwszego rzutu, która poniosła poważne straty, odpiera kontrataki /przeciwuderzenia/, niszczy odcięte zgrupowania przeciwnika i zwalczą jego desanty powietrzne.

Dywizja pancerna może prowadzić działania w pierwszym rzucie KA - z reguły na jego głównym kierunku uderzenia, lub w drugim rzucie KA. DPanc może również stanowić odwód armii polowej.

DPanc działająca w pierwszym rzucie KA otrzyma, podobnie jak DZ, pas natarcia o szerokości 20 km i więcej z zadaniem opanowania przedmiotu bliższego /na głębokości 40 km/ i dalszego na głębokości 100 km /tj. głębokość zadania KA/. W działaniach bez użycia broni jądrowej i w terenie trudnodostępnym głębokość zadania DPanc jest mniejsza i wynosi odpowiednio 20 i 40 km.

x/ Wg najnowszych danych zawartych w publikacjach oficjalnych.

3. Skład, wzmocnienie i możliwości bojowe DZ /DPanc/ w natarciu.

W siłach lądowych państw NATO przyjął się brygadowy system organizacyjny dywizji. Jednak w organizacji poszczególnych państw istnieją pewne różnice.

Dywizje amerykańskie są związkami o stałej organizacji, natomiast skład bojowy brygad jest zmienny. Amerykańska dywizja piechoty, oprócz elementów stałych, posiada dwa bataliony czołgów i osiem batalionów piechoty, dywizja zmechanizowana posiada trzy bataliony czołgów i siedem batalionów piechoty zmechanizowanej, dywizja pancerna sześć batalionów czołgów i pięć batalionów zmechanizowanych, dywizja powietrzno-desantowa ma dziewięć batalionów powietrzno-desantowych i batalion samobieżnych 90 mm dział typu "Scorpion".

DZ /DPanc/ zachodniemiecka posiada również organizację stałą. Jej organizacja różni się głównie od organizacji amerykańskiej tym, że niemieckie brygady mają stały skład bojowy. W latach 1965-1966 nastąpiły istotne zmiany w organizacji dywizji zachodniemieckiej. Została zwiększona ilość wyrzutni typu "Honest John" do sześciu wyrzutni, wprowadzono armaty 175 mm /12 armat/, a w brygadach wprowadzono dywizjony haubic 155 mm. Poza tym planuje się wprowadzenie na szczebel dywizji wyrzutni pocisków raketowych typu "Sergeant".^{x/}

Dywizje brytyjskie nie mają stałej organizacji. Sztabowi dywizji podporządkowuje się na okres walki zmienną ilość brygadowych grup i środków wzmocnienia - w zależności od otrzymanego zadania bojowego, sytuacji, możliwości przeciwnika itd. Dywizje brytyjskie mają charakter uniwersalny nie ma podziału na pancerne i zmechanizowane.

W zasadzie przewiduje się, że dywizja o jednej z wyżej wspomnianej organizacji jest zdolna prowadzić działania bojowe bez dodatkowego wzmocnienia. W wyjątkowych wypadkach, szczególnie dywizja działająca na głównym kierunku uderzenia, może otrzymać dodatkowe wzmocnienie /patrz tabela nr 1/.

x/ Przypomina się o planowanych zmianach organizacyjnych w Bundeswehrze.

Tabela nr 1

Środki wzmocnienia	D y w i z j e			Uwagi
	USA	W. Brytania	NRF	
Oddziały rozpoznawcze	rozp. pułk. panc.	psp. panc.	-	
czołgi	sbcz	-	-	
rakiety	-	pan	-	
artyleria polowa	2-3 d hb 105 i 155mm	1 part. śr.	1-2-dart. pol.	
art. plot.	-	paplot		
saperzy	bsap	pułk inż.-sap.	b sap i komp. most.	
środki transp.	bat. śmigł.	pułk transp. opanc.	b. transp.	
główice atomowe	7-9	10-12	5-6	

W regulaminach i publikacjach podkreśla się, że ilość otrzymanych środków wzmocnienia przez poszczególne dywizje jest zawsze różna i zależy od konkretnej sytuacji bojowej, a przede wszystkim od:

- otrzymanego zadania;
- charakteru obrony przeciwnika i jego możliwości stawiania oporu;
- własnych możliwości;
- charakteru terenu.

Możliwości bojowe dywizji zależą również od szeregu czynników, w tym głównie od:

- składu bojowego wojsk;
- charakteru obrony przeciwnika;
- możliwości bojowych przeciwnika;
- charakteru terenu;
- ilości otrzymanego wzmocnienia/szczególnie w broni jądrowej/;
- charakteru działań /działania z użyciem broni jądrowej lub działania konwencjonalne/.

Podstawową jednostką kalkulacyjną jest batalion. W natarciu ze stosowaniem broni jądrowej batalion /piechoty lub zmechanizowany/ otrzymuje odcinek natarcia o szerokości około 2 - 3,5 km. Stąd brygada może nacierać w pasie około 6-8 km, a dywizja 20 - 30 km. Należy przypuszczać, że w działaniach bez użycia broni jądrowej odcinki i pasy natarcia będą węższe. Oficjalnych danych na ten temat brak.

/Wyjątek stanowi Bundeswehra/. Można natomiast w szeregu publikacji spotkać się z poglądem, który przestrzega przed zbytym skoncentrowaniem sił w działaniach konwencjonalnych. Zwolennicy tego poglądu twierdzą, że istnieje stałe zagrożenie bronią jądrową i nie należy stwarzać przeciwnikowi opłacalnych celów dla broni jądrowej /patrz Otto Heillbrunn "Wojna konwencjonalna w wieku atomowym", 1965 r./.

Odmienny pogląd reprezentuje Bundeswehra, wg którego dywizja w działaniach konwencjonalnych może otrzymać węższy pas natarcia. W tym wypadku bp /bpz/ może otrzymać odcinek natarcia o szerokości 1000-1500 m, brygada do 3000 m, a dywizja do 6000 m. Szerokość pasa natarcia DPanc jest zbliżona do szerokości pasa natarcia DZ.

Głębokość zadań

a/ w warunkach bez użycia broni jądrowej /lub z ograniczonym użyciem broni jądrowej/:

- bp /bpz/ lub grupa taktyczna otrzymują przedmiot natarcia na głębokość około 6-8 km;
- brygada piechoty /zmech. lub pancerna/ otrzymuje bliższy przedmiot natarcia na głębokości 6-8 km/zadanie bliższe/ i dalszy przedmiot natarcia na głębokości 15-20 km;
- dywizja zmechanizowana /pancerna/ otrzymuje bliższy przedmiot na głębokości 15-20 km i dalszy na głębokości około 30-40 km;

b/ w warunkach z użyciem broni jądrowej:

- bp /bpz lub taktyczna grupa/ otrzymują przedmiot natarcia na głębokości około 10 km ;
- brygada /zmechanizowana lub pancerna/ otrzymuje: bliższy przedmiot natarcia na głębokości 10 km i dalszy przedmiot na głębokości ok. 30 km;

- dywizja zmechanizowana otrzymuje bliższy przedmiot natarcia na głębokości ok. 30 km a pancerna do 40 km, a dalszy przedmiot na głębokości około 100 km. Natomiast dalszy przedmiot natarcia dla DPanc pokrywa się w zasadzie z zadaniem KA.

Tabela nr 2

Głębokość zadań oddziałów i związków USA i NRF^{x/}

Zadania Oddziały i związki	działania konwencjonalne		działania z użyciem broni jądrowej	
	pośredni przedmiot natarcia	dalszy przedmiot natarcia	bliższy przedmiot natarcia	dalszy przedmiot natarcia
bp, bpz, bcz grupa taktyczna	3-4 km	6-8 km	do 5 km	ok. 10 km
BP, BZ, BPanc	6-8 km	12-16 km	10 km	30 km
DP, DZ, DPanc	12-16 km	25-35 km	30-40 km	ok. 100 km

4. Ugrupowanie bojowe DZ /DPanc/ w natarciu

Ugrupowanie bojowe dywizji polega na rozmieszczeniu w terenie sił i środków stosownie do otrzymanego zadania. Ugrupowanie dywizji powinno nie tylko zapewniać wykonanie zadania bojowego, ale również zabezpieczać siły i środki dywizji przed oddziaływaniem ogniowym przeciwnika.

Ugrupowanie bojowe dywizji w natarciu zależy od szeregu czynników, a przede wszystkim od:

- otrzymanego zadania;
- sposobu przekamywania obrony przeciwnika /sposobu natarcia i planowanego manewru/;
- posiadanych sił i środków własnych i przeciwnika /ze szczególnym uwzględnieniem broni jądrowej/;
- charakteru obrony przeciwnika /obrona doraźna lub zawczasu przygotowana/;
- charakteru terenu.

Dywizja nacierająca w pierwszym rzucie korpusu armijnego ugrupowuje się w jeden, dwa, a niekiedy - w trzy rzuty. W amerykańskich publikacjach podkreśla się, że we współczesnych warunkach typowe dla dywizji jest ugrupowanie bojowe w dwa rzuty. x/ Normy dotyczą działań w zagrożeniu, normy dla warunków z użyciem BMAR około 1,5 raza większe.

W takim wypadku wszystkie trzy brygady ugrupowane są w dwa lub trzy rzuty.

Ugrupowanie bojowe w jeden rzut stosuje się w wypadku natarcia na szerokim froncie, gdy siły główne dywizji i środki ogniowe rozśrodkowane są w ugrupowaniu czołowym i nie tworzy się większego odwodu, a otrzymane zadanie jest płytkie. Ten wariant ugrupowania jest najczęściej stosowany na obronę doraźnie przygotowaną i w toku działań w głębi operacyjnej. Niekiedy takie ugrupowanie bojowe może być stosowane w wypadku gdy niezbędne jest prowadzenie natarcia w wysokim tempie i dysponuje się wystarczającą ilością danych o przeciwniku. /Patrz szkic nr 4/.

Ugrupowanie bojowe w dwa rzuty stosuje się w wypadku, gdy natarcie prowadzi się na stosunkowo szerokim froncie i sytuacja bojowa wymaga posiadania odwodu. W takim wypadku drugi rzut przeznaczony jest do rozwinięcia powodzenia i zabezpieczenia skrzydeł wojsk pierwszego rzutu /patrz szkic nr 5/.

Ugrupowanie bojowe w trzy rzuty /kolumny brygadowe /stosuje się wówczas, gdy charakter terenu i obrony przeciwnika wymaga, aby dywizja nacierała na stosunkowo wąskim froncie. W regulaminach podkreśla się, że takie ugrupowanie dywizji jest głębokie i elastyczne, stwarza możliwość zachowania inicjatywy i potęgowania uderzenia w toku natarcia. Ugrupowanie bojowe w trzy rzuty pozwala na szybkie wprowadzenie do walki kolejnych rzutów dywizji i stale wzmaga tempo natarcia. Pozwala ono także na bardziej skuteczne odpieranie uderzeń przeciwnika na skrzydła i tyły. Uważa się, że ten wariant ugrupowania będzie najczęściej stosowany w natarciu bez użycia broni jądrowej lub w natarciu z ograniczonym użyciem broni jądrowej /patrz szkic nr 6/.

Przy ugrupowaniu dywizji w jeden i w dwa rzuty, brygady zmchanizowane z reguły ugrupowują się w dwa rzuty. Ugrupowanie brygad w jeden rzut jest możliwe tylko podczas natarcia na szerokim froncie oraz wtedy, gdy dywizja ugrupowuje się w trzy rzuty.

Olbrzymi wpływ na wybór odpowiedniego wariantu ugrupowania bojowego ma broń jądrowa. Jak już wspomniano - w warunkach stosowania broni na polu walki - ugrupowanie dywizji powinno zapewniać rozśrodkowanie sił i środków na polu walki. Stąd ugrupowanie dywizji będzie najczęściej jedno lub dwurzędowe. Dąży się przy tym, aby normy rozśrodkowania poszczególnych elementów ugrupowania dywizji były

we wszystkich warunkach jednakowe. Wynika to ze stałego zagrożenia bronią jądrową na polu walki.

Według poglądów zachodniemieckich ugrupowanie dywizji będzie w poważnym stopniu zależało od charakteru natarcia.

Ugrupowanie bojowe dywizji w natarciu z marszu /patrz szkic nr 7/ składa się zwykle z jednego rzutu i odwodów. Ugrupowanie bojowe brygad może się składać z jednego lub dwóch rzutów bojowych. W skład odwodu ogólnego dywizji może wchodzić jeden lub dwa bataliony zmechanizowane. Odwód jest przeznaczony dla rozwinięcia powodzenia na głównym kierunku uderzenia. Według poglądów NRF, odwodowi ogólnemu nie stawia się z góry zadań, gdyż kierunek głównego uderzenia może być jednocześnie określony dopiero w toku natarcia.

Wynika to z tradycyjnej u Niemców skłonności do manewrowania tak zwanym głównym punktem ciężkości natarcia, który w toku natarcia może ulegać radykalnym zmianom w czasie i głównie przestrzeni.

W natarciu z podstaw wyjściowych /patrz szkic nr 8/, ugrupowanie bojowe dywizji składa się z dwóch rzutów. Drugi rzut jest przeznaczony dla rozwinięcia powodzenia lub wzmocnienia wojsk pierwszego rzutu, działających na głównym kierunku. W niektórych wypadkach, drugi rzut może być również wykorzystany na kierunku drugorzędym w celu przekształcenia go w główny kierunek natarcia. W warunkach użycia broni jądrowej, w natarciu z rubieży wyjściowych, pierwszy rzut rozmieszcza się w bezpośredniej odległości od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela, a drugi rzut w odległości 20 km. Pozostałe odwody rozmieszcza się głębiej do 50 km. Takie ugrupowanie bojowe zapewnia rozśrodkowanie wojsk zarówno wzdłuż frontu, jak i w głąb i zbliża przedni skraj podstawy wyjściowej do ugrupowania bojowego. Między rzutami, brygadami i batalionami tworzy się duże luki, co zezwala uniknąć jednoczesnego zniszczenia dwóch batalionów jednym uderzeniem jądrowym.

Według poglądów brytyjskich dywizja, podobnie jak dywizja amerykańska, może przyjąć różne warianty ugrupowania. Będzie to zależało od składu bojowego dywizji, od zadania możliwości przeciwnika, terenu itd. /wariant ugrupowania dywizji brytyjskiej do natarcia - patrz szkic nr 9/.

Ugrupowanie dywizji w natarciu składa się z następujących elementów:

- pierwszy rzut dywizji ;

- drugi rzut /odwód dywizji/;
- grupy artylerii polowej;
- grupy artylerii przeciwlotniczej;
- odwodu pancernego;
- odwodu przeciwpancernego;
- odwodu inżynieryjnego;
- odwodu ruchomego.

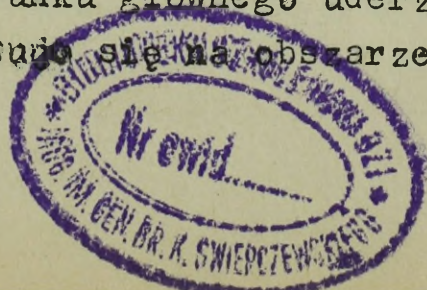
a/ Pierwszy rzut dywizji

Pierwszy rzut dywizji ma za zadanie przełamanie obrony przeciwnika, zniszczenie jego wojsk walczących na pozycjach przednich, opanowanie określonej rubieży i stworzenie warunków na wprowadzenie do walki drugiego rzutu lub odwodu. W określonych warunkach pierwszy rzut wykonuje zadanie dywizji np. gdy dywizja jest ugrupowana w jeden rzut. Skład pierwszego rzutu dywizji zależy od wariantu ugrupowania dywizji i może wynosić od jednej do trzech brygad. Brygady mogą być ugrupowane w jeden, dwa lub trzy rzuty. Zależy to od przyjętego wariantu ugrupowania przez dywizję. Głębokość ugrupowania pierwszego rzutu dywizji może wynosić 10 km i więcej. Według poglądów zachodnio-niemieckich ta głębokość będzie większa. Wynika to z tego, że głębokość ugrupowania dywizji NRF do natarcia może niekiedy wynosić około 50 km. Stąd głębokość ugrupowania pierwszego rzutu może wynosić około 20 km.

b/ Odwód /drugi rzut/ dywizji

Skład bojowy odwodu dywizji będzie zależał od szeregu czynników, a przede wszystkim od: otrzymanego zadania, możliwości własnych i przeciwnika, charakteru natarcia, planowanego manewru, wsparcia bronią jądrową i od terenu. W przeciętnych warunkach odwód dywizji będzie stanowiała najczęściej brygada zmechanizowana lub pancerna. W natarciu na obronę przygotowaną z rejonów podstaw wyjściowych, w odwodzie będzie przeważnie brygada pancerna.

Odwód dywizji rozmieszcza się, według poglądów amerykańskich i brytyjskich, w odległości około 10-15 km od przedniego skraju czołowych oddziałów - na kierunku głównego uderzenia dywizji. Odwodowa brygada rozśrodkowuje się na obszarze 75-100km.²

Głębokość ugrupowania bojowego dywizji może wahać się w granicach 15-30 km. Według poglądów NRF odwód dywizji rozmieszcza się w odległości 20 km, a głębokość ugrupowania całej dywizji może wynosić około 50 km.

Głównym zadaniem odwodu dywizji jest rozwinięcie powodzenia brygad pierwszorzutowych. Z reguły odwód jest wprowadzony do walki o opanowanie dalszego przedmiotu natarcia. Odwód wchodzi do walki z marszu. Niekiedy odwód może być wprowadzony do walki wcześniej dla dołamania określonej pozycji. Poza tym odwód może być wykorzystany do następujących zadań :

- do zmiany pierwszorzutowej brygady, która poniosła poważne straty;
- do odparcia kontrataku /przeciwuderzenia/ przeciwnika;
- do likwidacji okrążonych wojsk przeciwnika;
- do walki z desantami.

Jeżeli dywizja przyjmuje ugrupowanie jednorzutowe - typowy skład odwodu to jeden - dwa bataliony zmechanizowane.

W regulaminach zaleca się wprowadzać odwód w lukę lub zza skrzydła pierwszego rzutu, zabrania się wprowadzenie przez przekraczanie pierwszorzutowych oddziałów /związków/.

c/ Grupy artylerii polowej /grupa ogólnego wsparcia dywizji i grupy wsparcia bezpośredniego/.

Z przydzielonych dywizjonów artylerii polowej i rakiet oraz z organiczonych dywizjonów organizuje się grupy artylerii polowej bezpośredniego wsparcia brygad i grupę artylerii polowej wsparcia ogólnego dywizji.

- Grupy artylerii polowej bezpośredniego wsparcia /GABW/ tworzy się po jednej na brygadę pierwszego rzutu. Składają się one z 1-2 dywizjonów - najczęściej haubic 105 mm lub 155 mm^{x/}. Zajmują one stanowisko ogniowe w ugrupowaniu brygad, w odległości około 4-6 km od czoła własnych oddziałów. Wykonują one zadania bezpośredniego wsparcia niszcząc i obездwładniając cele znajdujące się bezpośrednio przed czołowymi oddziałami. W toku natarcia grupy mogą być zdecentralizowane, a poszczególne dywizjony /baterie/ mogą być przydzielone do batalionów.

x/ w Bundeswehrze tylko 155 mm.

- Grupa artylerii ogólnego wsparcia dywizji /GAOW-D/.

Skład jej zależy od wzmocnienia i od organizacji dywizji. W dywizji amerykańskiej trzonem tego rodzaju grupy będzie dywizjon wsparcia ogólnego /haubice 203,2 mm i haubice 155 mm/ oraz dywizjon "Honest John". W dywizji zachodniemieckiej grupy artylerii ogólnego wsparcia będzie organizowana na bazie pułku artylerii polowej i dywizjonu rakiet "Honest John". W dywizji brytyjskiej skład grupy będzie uzależniony od ilości przydzielonej artylerii polowej do dywizji. Poza tym dywizja, jeżeli otrzyma wzmocnienie w artylerii, może do składu grupy wydzielić dodatkowo 1-2 dywizjony artylerii polowej lub rakiet. Ogólnie można przyjąć, że grupa artylerii ogólnego wsparcia dywizji może składać się z 3-4 dywizjonów artylerii polowej i rakiet. Z uwagi na różnice w kierowaniu ogniem z grupy wsparcia ogólnego tworzy się dwie podgrupy:

- podgrupę artylerii polowej, w której skład wchodzi dywizjony haubic i armat;
 - podgrupę artylerii raketowej /dywizjony "Honest John"/.
- Dywizjony haubic 155 mm i 203,2 mm oraz armat 175 mm i dywizjony rakiet "Honest John" rozmieszcza się w odległości około 6-10 km od czoła własnych oddziałów.

Dywizjony wchodzące w skład GAOW-D wykonują zadania ogólnego wsparcia i podlegają dowódcy artylerii dywizji. Do głównych ich zadań należy:

- udział w ogniowym przygotowaniu natarcia;
- niszczenie i obezwładnienie środków ogniowych przeciwnika /zwalczanie artylerii i rakiet/;
- obezwładnienie drugich rzutów i odwodów przeciwnika;
- wzbranianie podchodzenia odwodów przeciwnika;
- niszczenie SD i węzłów łączności;
- niszczenie i obezwładnienie punktów oporu przeciwnika;
- ogniowe wsparcie wejścia do walki drugiego rzutu/odwodu/dywizji;
- odpieranie kontrataków przeciwnika;
- zabezpieczenie skrzydeł i styków.

d/ Grupa artylerii przeciwlotniczej dywizji /GAPlot-D/.

Jest organizowana w dywizji zachodniemieckiej i brytyjskiej na bazie 40 mm armat plot. Osłona przeciwlotnicza

dywizji amerykańskiej jest organizowana przez korpus armijny w oparciu o dywizjony przeciwlotniczych pocisków rakietowych "Hawk".

Ostatnio rozważa się możliwość ponownego wprowadzenia do uzbrojenia dywizji dział przeciwlotniczych 40 i 50 mm zorganizowanych w dywizjony. Sądzi się jednak, że możliwości zorganizowania efektywnej obrony przeciwlotniczej staną się rzeczywistością po zorganizowaniu dywizjonów pocisków Chapparaal/paral/Vulcan/w których uzbrojeniu występować będą pociski raketowe i 20 mm automatyczne działka przeciwlotnicze^{x/}

Grupa artylerii plot może się składać z dywizjonu plot, armat 40 mm /lub pułku - W. Brytania/. Jej zadaniem jest osłona głównych elementów ugrupowania bojowego dywizji, jak: odwodu, grupy artylerii polowej, stanowiska dowodzenia, elementów tyłowych.

e/ Odwód pancerny

Rozmieszcza się w pobliżu rejonu rozmieszczenia /drugiego rzutu/ dywizji. Może być wykorzystany wspólnie z odwodem ogólnym /drugim rzutem/, do rozwinięcia powodzenia, do odpięcia kontrataków i wzmocnienia brygad pierwszego rzutu.

W dywizji NRF w miejsce odwodu pancernego tworzy się odwód przeciwpancerny. W dywizji brytyjskiej nie tworzy się odwodu pancernego.

f/ Odwód Ruchomy OR/

Jest tworzony z batalionu zmechanizowanego lub pancernego batalionu rozpoznawczego. Rozmieszcza się w rejonie tyłów dywizji - w odległości 30 km i więcej od czoła własnych oddziałów. Głównym zadaniem odwodu ruchomego jest walka z desantami i dywersją przeciwnika. W wyjątkowych wypadkach odwód ruchomy może być wykorzystany wspólnie z drugim rzutem lub odwodem ogólnym lub do wzmocnienia brygad pierwszego rzutu.

g/ Odwód inżynierski

Jest on tworzony na bazie przydzielonego lub organicznego batalionu saperów. Rozmieszcza się on w pobliżu SD dywizji w odległości około 15 km od czoła własnych oddziałów. Głównym
x/ Por. 2/68 r. - s. 150-156.

zadaniem odwodu inżynieryjnego jest zabezpieczenie wysokiego tempa natarcia dywizji.

Wykonuje on następujące zadania:

- usuwanie przeszkód i wykonanie przejść w zaporach inżynieryjnych;
- zabezpieczenie dróg i mostów;
- budowa przepraw i mostów;
- stawianie zapór i pól minowych;
- budowa stanowisk dowodzenia i punktów obserwacyjnych.

5. Prowadzenie natarcia

Według poglądów państw NATO, natarcie może rozwijać się według dwóch podstawowych wariantów:

- natarcie z rubieży wyjściowych położonych w pobliżu przedniego skraju obrony przeciwnika;
- natarcie z rejonów wyjściowych położonych w głębi /natarcie z marszu/.

Poza tym natarcie może być przygotowane lub prowadzone bez przygotowania. Ta druga forma natarcia będzie miała miejsce wówczas, jeżeli będzie prowadzone natarcie z marszu, w głębi operacyjnej, gdzie przewiduje się słaby opór przeciwnika i chce się uzyskać zaskoczenie nad przeciwnikiem.

A. NATARCIE Z RUBIEŻY WYJŚCIOWYCH POŁOŻONYCH W POBLIŻU PRZEDNIEGO SKRAJU OBRONY NIEPRZYJACIELA

Natarcie z rubieży wyjściowych położonych w pobliżu przedniego skraju obrony nieprzyjaciela prowadzi się po skrytym zrealizowaniu przedsięwzięć przygotowawczych i wykonaniu zaskakującego uderzenia jądrowego w połączeniu ze zmasowanym ogniem wszystkich środków artylerii i moździerzy oraz lotnictwa. Natarcie z rubieży wyjściowych zazwyczaj rozpoczyna się o świcie,^{x/} co pozwala możliwie skrycie wykonać przedsięwzięcia przygotowawcze potrzebne dla wykonania ataku i uderzeń jądrowych z zaskoczenia, zanim wojska nieprzyjaciela przejdą z działań nocnych do dziennych.

Według poglądów zachodnich natarcie dzieli się na następujące okresy:

a/ atomowe-lotniczoartyleryjskie przygotowanie natarcia;

x/ Podczas agresji Izraela na ZRA operacje rozpoczęto znacznie później.

- b/ atak przedniego skraju i wykonanie zadania bliższego przez dywizję;
- c/ rozwinięcie powodzenia i wykonanie zadania następnego.

a/ Atomowe-lotniczo-artyleryjskie przygotowanie natarcia

W natarciu z podstaw wyjściowych będzie z zasady wykonywane atomowe-lotniczo-artyleryjskie przygotowanie natarcia. Regulaminy amerykańskie podkreślają, że podstawą prowadzenia natarcia jest umiejętne wykorzystanie rezultatów uderzeń broni jądrowej. Większość uderzeń broni jądrowej zostanie wykonana w toku atomowego przygotowania natarcia. Uderzenia jądrowe na obiekty przeciwnika będą wykonywane w zależności od rozmieszczenia podstawy wyjściowej wojsk dywizji. Jeśli rubież wyjściowa znajduje się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem i jest dostatecznie przygotowana pod względem inżynieryjnym obrony przeciwoatomowej, uderzenia jądrowe mogą być wykonane na obiekty położone stosunkowo blisko wojsk własnych. Nato - miast siły żywe i środki ogniowe nieprzyjaciela znajdujące się na przednim skraju obrony nieprzyjaciela obezwładnia się i niszczy ogniem artylerii, moździerzy i uderzeniami lotnictwa. Jeżeli rubież wyjściowa znajduje się w pewnej odległości od nieprzyjaciela, zapewniającej bezpieczeństwo wojsk własnych, to uderzenia jądrowe mogą być również wykonane na obiekty rozmieszczone na przednim skraju obrony nieprzyjaciela. W takim wypadku lotniczo-artyleryjskie przygotowanie ogniowe może być pominięte. Czas trwania przygotowania natarcia jest różny i w wypadku udziału w nim artylerii i lotnictwa może wynosić około 20' - 30'. Środki ogniowe dywizji niszczą i obezwładniają obiekty położone na głębokość zadania bliższego dywizji. Obiekty położone głębiej są obezwładnione i niszczone środkami korpusu i armii polowej. Pierwsze uderzenia ogniowe są wykonywane bronią jądrową, a dopiero po nich wykonuje uderzenia artyleria, moździerze i lotnictwo.

Atomowe-lotniczo-artyleryjskie przygotowanie natarcia jest wykonywane na całą głębokość zadania dywizji.

Głównymi obiektami uderzeń w okresie przygotowania są:

- oddziały przeciwnika broniące przednich pozycji;
- elementy struktury obronnej;

- broń jądrowa przeciwnika, artyleria polowa i lotnictwo;
- drugie rzuty i odwody;
- stanowiska dowodzenia i węzły łączności.

Celem przygotowania natarcia jest osłabienie oporu przeciwnika, dezorganizacja jego dowodzenia, stworzenie wyłomów w jego obronie i tym samym zapewnienie warunków na przełamanie przednich pozycji obronnych przeciwnika.

Przyjmuje się, że dla skutecznego obezwładnienia czołowych dywizji przeciwnika trzeba wykonać 5-9 uderzeń atomowych o mocy 2 KT, a dywizje znajdujące się głębiej mogą być niszczone 3-4 uderzeniami atomowymi o mocy 15-20 KT.

W wypadku niestosowania broni atomowej na polu walki, czas trwania artyleryjsko-lotniczego przygotowania natarcia może być dłuższy a przy silnie rozbudowanej obronie przeciwnika może wynosić 1 godzinę i więcej.

b/ Atak przedniego skraju i wykonanie zadania bliższego

W ślad za uderzeniami jądrowymi rozpoczyna się atak przedniego skraju obrony. Z chwilą rozpoczęcia ataku na przedni skraj obrony, artyleria, zgodnie z planem wsparcia ogniowego, prowadzi ogień wsparcia. Poszczególne bataliony nacierają w szykach rozczłonkowanych, ześrodkowując się tylko w wypadku napotkania na silny opór nieprzyjaciela. Dla utrzymania wysokiego tempa natarcia pododdziały powinny w pełni wykorzystywać środki transportowe. Piechota powinna nacierać na transporterach opancerzonych do czasu, kiedy warunki terenowe lub silny ogień nieprzyjaciela uniemożliwiają jej dalszy ruch do przodu. W takiej sytuacji następuje spieszenie pododdziałów piechoty i dalsze natarcie prowadzone jest w szykach pieszych. Czołgi w natarciu wspierają piechotę. Brygady pierwszego rzutu dywizji prowadzą natarcie metodą szybkich skoków. Ich pierwszorzutowe bataliony dążą do szybkiego opanowania przedmiotów pośrednich. Czołowe pododdziały nie zatrzymują się i nie wiążą się walką z punktami oporu nieprzyjaciela, lecz je omijają.

Drugie rzuty brygad pierwszego rzutu dywizji przesuwają się za pierwszym rzutem w gotowości do niszczenia okrążonych grup nieprzyjaciela, zabezpieczenia skrzydeł pierwszych rzutów, a także w gotowości do odparcia kontrataków. Brygady pierwszego rzutu

dywizji wykorzystują wszystkie posiadane siły i środki dla opanowania końcowego przedmiotu natarcia brygad /zadanie bliższe dywizji/. W tym celu brygady mogą wprowadzić do walki swoje drugie rzuty /odwoły/. Po opanowaniu tego przedmiotu, brygady umacniają się na tej rubieży w celu odparcia ewentualnych kontrataków nieprzyjaciela. Jeżeli brygady nie otrzymają rozkazu dalszego rozwijania natarcia, wówczas następuje przegrupowanie sił i umacnianie opanowanej rubieży. W ten sposób stworzone zostały warunki na wprowadzenie do walki drugiego rzutu/odwoły/dywizji.

Brygada drugiego rzutu dywizji przesuwa się na kierunku głównego uderzenia, za czołgami pododdziałów pierwszego rzutu. Bataliony wchodzące w skład brygady przesuwały się w takiej odległości od siebie, aby uniemożliwić zniszczenie dwóch batalionów jednym uderzeniem jądrowym.

Już z chwilą rozpoczęcia ataku przedniego skraju obrony nieprzyjaciela będą wyrzucane na tyły nieprzyjaciela taktyczne desanty powietrzne. Tego rodzaju desanty, w sile 1-2 kompanii, mogą być wyrzucane na głębokość 10-50 km i więcej. Ich zadaniem będzie opanowanie ważnych obiektów, jak węzły dróg, mosty itp.^{x/}

c/ Rozwinięcie powodzenia i wykonanie zadania następnego przez dywizję

Ten etap natarcia rozpoczyna się z chwilą wykonania zadania przez brygady pierwszego rzutu dywizji. Wtedy najczęściej do walki wprowadzany jest drugi rzut /odwoły/ dywizji. Wprowadzenie do walki drugiego rzutu dywizji będzie wsparte uderzeniami jądrowymi oraz ogniem artylerii i uderzeniami lotnictwa. Drugi rzut będzie wprowadzony do walki na kierunku osiągniętego powodzenia z zadaniem opanowania końcowego przedmiotu natarcia dywizji. Również w tym okresie przewiduje się wyrzucenie powietrznych desantów taktycznych na głównym kierunku uderzenia. Działanie wojsk dywizji w tym okresie powinno cechować wysokie tempo natarcia i dążenie do przejścia do pościgu.

Wojska przechodzą do pościgu wówczas, gdy stwierdzą wycofywanie się wojsk nieprzyjaciela z zajmowanych pozycji. Dowódcy batalionów i brygad rozpoczynają pościg z własnej inicjatywy,

x/ ppłk dypl. W. M. Król "Zastosowanie desantów powietrznych wg poglądów NATO" biblioteka ASG nr 010863.

meldując o tym swoim przełożonym. Podczas organizacji pościgu do dywizji wydaje rozkaz, w którym podaje siły nieprzyjaciela, zadanie i zamiar dywizji, zadania brygad i oddziałów wsparcia, organizację łączności i dowodzenia, miejsce postoju i oś przesuwania się stanowiska dowodzenia. Podkreśla się, że pościg prowadzi się zarówno od czoła jak i równoległe do dróg wycofywania się nieprzyjaciela.

Po opanowaniu przedmiotu natarcia przez dywizję /zadanie następne/ wojska dywizji będą prowadziły działania w zależności od otrzymanego zadania.

B/ NATARCIE Z REJONÓW WYJŚCIOWYCH POŁOŻONYCH W GŁĘBI

/NATARCIE Z MARSZU/

Ten sposób przejścia do natarcia stosuje się w głębi operacyjnej tj. w toku rozwijania powodzenia i na obronę doraźnie zorganizowaną. Może jednak zaistnieć sytuacja, że dywizja przechodzi do natarcia z marszu na obronę zawczasu przygotowaną. Ma to miejsce wówczas, gdy przednie pozycje obronne przeciwnika są silnie obezwładnione bronią jądrową. W amerykańskich regulaminach i publikacjach podkreśla się, że dywizja pancerna będzie nacierać w zasadzie z marszu nie tylko na obronę doraźnie przygotowaną lecz i na obronę zawczasu przygotowaną.

W natarciu z rejonów wyjściowych położonych w głębi/z marszu/ związki i oddziały dywizji przed rozpoczęciem natarcia będą rozmieszczone w rejonie ześrodkowania /w odległości 30-50km od przedniego skraju/ o powierzchni 300-450 km². Brygady będą zajmowały rejon oddalony od siebie o 5-10 km, o powierzchni 100-150 km². Bataliony rozmieszcza się kompaniami wzdłuż marszrut, w rejonach o powierzchni 25-30 km², a kompanie w rejonach o powierzchni 6-8 km² /kcz do 5 km²/.

Natarcie z marszu /z rejonów wyjściowych położonych w głębi/ dzieli się na dwa podstawowe etapy :

- marsz zbliżania;
- walka.

a/ Marsz zbliżania zawiera w sobie marsz i zbliżenie /terminologia ta jest szczególnie stosowana w Bundeswehrze/.

- Marsz - prowadzony jest w głębi i w kierunku frontu w celu wprowadzenia dywizji do rejonu przewidzianych działań /szczegóły w następnym rozdziale/.
- Zbliżenie - oznacza przejście wojsk z szyków marszowych do bojowych.

Dywizja wychodzi na podstawie wyjściową trzema - czterema drogami. Każdej brygadzie pierwszego rzutu wyznacza się 1-2 marszruty. Dywizja rozpoczyna marsz z taką kalkulacją aby o "G" znalazła się na rubieży ataku i po zakończeniu przygotowania ogniowego rozpoczęła atak przedniego skraju obrony przeciwnika.

Podstawę wyjściową dla dywizji wyznacza się w odległości około 25-50 km od rubieży ataku. Rubież ataku powinna być wyznaczona najbliżej przedniego skraju obrony przeciwnika. Poza tym wyznacza się dywizji następujące rubieże: rubież rozwinięcia w kolumny batalionowe /w odległości około 8 - 10 km/ i rubież rozwinięcia w kolumny kompanijne /w odległości 3-4 km/. Na rubieży ataku brygady pierwszego rzutu rozwijają się w szyki bojowe /patrz szkic nr 7/ ugrupowanie dywizji w natarciu z marszu/.

W natarciu z marszu atak jest poprzedzony krótkim i niespodziewanym przygotowaniem atomowo-artyleryjsko-lotniczym. Wojska przechodzą do natarcia natychmiast po wykonaniu uderzeń jądrowych i dążą do maksymalnego wykorzystania ich skutków.

W natarciu z marszu dąży się do tego, aby maksymalna ilość czołgów znajdowała się w pierwszym rzucie. Podobnie jak w natarciu z rubieży wyjściowych, pierwszorzutowe brygady /najczęściej brygady pancerne/ nie wiążą się z nieprzyjacielem, obchodzą węzły oporu, starając się szybko wysunąć do przodu. Po wykonaniu zadania bliższego, celem utrzymania wysokiego tempa natarcia, w luki albo spoza skrzydła wprowadza się do walki drugi rzut /odwód/ dywizji. Dalsze działania dywizji przebiegają tak jak w natarciu z podstaw wyjściowych.

W natarciu z marszu, poprzedzonym przygotowaniem atomowym zakłada się wysokie tempo działań i dużą głębokość zadań np. dywizja pancerna w natarciu z marszu może otrzymać do opanowania przedmiot natarcia korpusu armijnego /tj. głębokość zadania następnego - 100 km/.

II. MARSZ I BÓJ SPOTKANIOWY DZ /DP_{anc}/

Celem marszu jest przesunięcie jednostek i pododdziałów we właściwym czasie i w pełnej gotowości bojowej do rejonu ich działania. Marsze mogą być wykonywane na pojazdach kołowych, transporterach opancerzonych lub pieszo. Ta ostatnia forma marszu jest coraz częściej spotykana w praktyce ćwiczeń z wojskami. Marsze mogą być dzienne lub nocne. Ponadto rozróżnia się marsze w kolumnie rozcłonkowanej, zwartej i nieregularnej.

Kolumną rozcłonkowaną to jest taka, w której zachowuje się rygorystycznie odległości między pojazdami i przerwy taktyczne między oddziałami, stosuje się podczas marszu w strefie działań bojowych lub komunikacji, gdy istnieje zagrożenie ataku z powietrza środkami konwencjonalnymi i atomowymi.

Kolumnę zwartą z zachowanymi odległościami między pojazdami, lecz skróconymi przerwami taktycznymi stosuje się przy braku zagrożenia kolumn. Z reguły kolumny takie mogą maszerować tylko w wojskach konwencjonalnych na dalekich zapleczach.

Kolumnę nieregularną *(infiltration column)* stosuje się przy dużym zagrożeniu atakiem z powietrza lub atomowym oraz w celu maskowania operacyjnego ruchu wojsk. Marsz w tej kolumnie - zwanej niekiedy przegrupowaniem systemem "kropelkowym" - polega na samodzielnym marszu oddziałów /kompanie, batalion, kilkanaście pojazdów z zaopatrzeniem/ po wielu drogach w nieregularnych odstępach czasu do z góry określonego rejonu. Niekiedy tym sposobem przegrupowuje się oddział pojedynczymi pojazdami. Organizacja i wykonywanie marszów zależy od sytuacji i charakteru działań przeciwnika. Regulaminy sił zbrojnych państw NATO podkreślają, że charakter przygotowania i wykonania marszu będzie w poważnej mierze zależał od sytuacji w powietrzu.

Podstawę do organizacji i wykonywania marszu stanowi rozkaz do marszu. W rozkazie tym podaje się: dane o przeciwniku, zadania, marszruty i kolejność marszu, rodzaj i szybkość marszu, postoje, odpoczynki itp. Na tej podstawie sztab dywizji opracowuje tabelę marszu i rozkaz do marszu dla podwładnych.

W tabeli podaje się nazwę grupy marszowej, jej dowódcę, punkt docelowy, szyk marszowy, rejon wyjściowy, czas wyjścia,

czas, przejścia poszczególnych rubieży pośrednich, prędkość marszu itd.

Za podstawę do obliczania długości kolumn marszowych przyjmuje się następujące dane: długość samochodu /pojazdu/ - 7 m; odległość między samochodami /pojazdami/ w kolumnie marszowej - 25-100 m; odległość między kolumnami 3-5 minut /tj. ok. 1-2 km/, a pomiędzy grupami marszowymi /kolumnami batalionowymi/ do 20 minut marszu /tj. do 10 km/.

Stąd przyjmowany jest następujący wzór :

$$K = \frac{S}{N} + OT$$

K = długość kolumny;
S = liczba pojazdów;
N = gęstość pojazdów na 1 km;
OT = suma odstępów między pojazdami w kolumnie.

Przyjmuje się, że po dobrych drogach jednostki na transporterach opancerzonych mogą przebyć w ciągu doby około 200km, a jednostki zmotoryzowane około 250-300 km. Szybkości marszowe dla kolumn od batalionu wzwyż określa się następująco:

- kolumny na pojazdach gąsienicowych:

- w dzień do 30 km/godz.

- w nocy do 20 km/godz.

- kolumny na pojazdach kołowych:

- w dzień do 40 km/godz.

- w nocy do 30 km/godz.

Po każdym dwóch godzinach marszu w kolumnach zarządza się postoje techniczne. Postój techniczny może trwać do 30 minut. Odpoczynki zarządza się tylko wówczas, gdy marsz trwa więcej niż 6 godzin.

Ugrupowanie marszowe DZ /DPanc/ zależy od sytuacji /szczególnie powietrznej/, rodzaju marszu i ilości wyznaczonych marszrut. Dywizja zazwyczaj otrzyma 3-4 marszrut. Dywizja w marszu ugrupowuje się najczęściej w dwa rzuty. Pierwszorzutowe brygady wykonują marsz po dwóch marszrutach. Długość kolumny marszowej brygady maszerującej po dwóch marszrutach wynosi około 25-30 km.

Długość kolumny marszowej kompanii wynosi 1-3 km /patrz szkic nr 10/ ugrupowanie DZ w marszu.

W marszu w przewidywaniu boju spotkaniowego organizuje się ubezpieczenie i rozpoznanie. Brygada organizuje rozpoznanie od czoła i na skrzydłach na odległość 25-30 km, a dywizja na odległość do 60 km od czołowych oddziałów. W zasadzie wszystkie marsze w strefie działań bojowych i prowadzone w kierunku dofrontowym są organizowane z przewidywaniem boju spotkaniowego. Ugrupowanie marszowe powinno zapewnić szybkie rozwinięcie sił. W regulaminach państw NATO podkreśla się, że powodzenie w boju spotkaniowym uzyskuje ta strona, która potrafi uprzedzić stronę przeciwną w rozwinięciu sił.

Bój spotkaniowy

W publikacjach zachodnich podkreśla się, że we wszystkich wypadkach bój spotkaniowy poprzedza marsz. Amerykanie rozpatrują bój spotkaniowy jako szczególny rodzaj natarcia. Według ich poglądów uważa się, że do boju spotkaniowego może najczęściej dojść w początkowym okresie wojny oraz w toku rozwijania powodzenia w operacji zaczepnej. Bój spotkaniowy charakteryzuje "niejasność" sytuacji i początkowo brak pełnego obrazu o położeniu nieprzyjaciela. Powodzenie w boju spotkaniowym osiąga się przez uprzednie rozpoznanie nieprzyjaciela. Stąd każdy bój spotkaniowy poprzedzają działania pododdziałów rozpoznawczych.

Rozpoznanie powinno na czas dostarczać danych o nieprzyjacielu. Jako pierwsze wchodzi do walki wojska osłony, które działają na szerokim froncie, w pasie marszu dywizji. Za nimi wchodzi do walki awangardy, działające w odległości około 10-15 km od kolumny sił głównych /według poglądów NRF - szpica czołowa brygady w odległości 6-8 km od sił głównych/. Awangardy i wojska osłony zabezpieczają rozwinięcie się sił głównych. Amerykanie podają, że na wprowadzenie do walki awangardy trzeba około 40-50 minut. Dla rozwinięcia pierwszego rzutu dywizji, jeśli brygady maszerują po dwóch drogach, potrzeba 1,5 - 2 godzin, a całej dywizji 3-5 godzin. Brygady nacierają w pasach do 10 km, a dywizja może otrzymać pas natarcia o szerokości 40 km. Z chwilą rozwijania dywizji z ugrupowania marszowego w bojowe, artyleria zajmuje szybko stanowiska ogniowe i otwiera ogień. Na ugrupowanie przeciwnika mogą być wykonane uderzenia jądrowe. Jednym z ważniejszych zadań lotnictwa w boju spotkaniowym jest izolowanie pola walki. Przewiduje się również

wysadzenie taktycznych desantów powietrznych na tyły przeciwnika.

Z chwilą rozwinięcia sił przez dywizję, dalsze działania przebiegają jak w natarciu /patrz szkic nr 11 rozwinięcie amerykańskiej DPanc do boju spotkaniowego/.

IV. W N I O S K I :

1. Mimo zakładania możliwości prowadzenia działań zaczepnych w warunkach konwencjonalnych, broń jądrowa będzie wywierała zawsze największy wpływ na te działania. Wpływ ten będzie się wyrażał w organizacji dywizji, w ugrupowaniu i możliwościach bojowych dywizji.
2. Na uwagę zasługuje nowa forma manewru jaką jest przenikanie. Wydaje się, że ta forma manewru może mieć szerokie zastosowanie na współczesnym polu walki.
3. Wraz ze wzrostem możliwości bojowych dywizji państw NATO wrosła ich rola i zadanie. Poza tym, że wrosła poważnie głębokość zadań dywizji państw NATO, zakłada się również możliwość prowadzenia natarcia przez dywizję na kierunkach.
4. Dużo uwagi poświęca się na Zachodzie zagadnieniu zwiększenia ruchliwości wojsk na polu walki. Z tym wiąże się ściśle wzrost roli taktycznych desantów powietrznych i stały wzrost lotnictwa sił lądowych - szczególnie śmigłowców. Doświadczenia w tym zakresie są prowadzone w różnego rodzaju ćwiczeniach i wojnie w Wietnamie.
5. W poglądach NATO przyjęły się dwie formy przejścia dywizji do natarcia: z podstaw wyjściowych i z marszu. Musimy o tym pamiętać i widzieć istniejące między nimi różnice.
6. W niniejszym skrypcie zostały przedstawione w ogólnym zarysie poglądy państw NATO na marsz i bój spotkaniowy. Mało jest publikacji traktujących to zagadnienie. Jednak w miarę posiadanych informacji musimy tym zagadnieniom poświęcić więcej niż dotychczas uwagi.

Załączniki :

- Załącznik nr 1 - Szkic organizacji dywizji kawalerii powietrznej USA.
- Załącznik nr 2 - Szkic dot. wykonania manewru przenikania przez DZ.
- Załącznik nr 3 - Szkic koncentrycznego rozproszenia /Concentric dispersion/.
- Załącznik nr 4 - Szkic ugrupowania dywizji USA do natarcia /w jednym rzucie/.
- Załącznik nr 5 - Szkic ugrupowania dywizji USA do natarcia /w dwa rzuty/.
- Załącznik nr 6 - Szkic ugrupowania dywizji USA do natarcia /w trzy rzuty/.
- Załącznik nr 7 - Szkic ugrupowania dywizji NRF do natarcia z marszu.
- Załącznik nr 8 - Szkic ugrupowania dywizji NRF do natarcia z podstaw wyjściowych.
- Załącznik nr 9 - Szkic ugrupowania dywizji W. Brytanii do natarcia.
- Załącznik nr 10 - Szkic ugrupowania DZ /NRF/ w marszu/.
- Załącznik nr 11 - Szkic rozwinięcia DPanc /USA/ do boju spotkaniowego.
- Załącznik nr 12 - Szkic ugrupowania bojowego DPanc /USA/ do natarcia z marszu.

BIBLIOGRAFIA:

1. ppłk dr Z. Szczerbowski - "Zasady organizacji oraz prowadzenia natarcia przez dywizję Stanów Zjednoczonych, W. Brytanii, Francji i NRF". Skrypt ASC, 1954 r.
2. MON, Zarząd II Szt. Gen. - "Krótki informator o siłach zbrojnych Stanów Zjednoczonych", nr bibl. 011069.
3. MON, Zarząd II Szt. Gen. - "Informator o Siłach Zbrojnych NRF" nr bibl. 010521.
4. MON, Zarząd II Szt. Gen. "Informator o Siłach Zbrojnych W. Brytanii".
5. Wojskowy Przegląd Zagr. - "Amerykańska BP i BZ w natarciu". nr 1/64
6. Wojskowy Przegląd Zagr. - "DPanc Bundeswehry w podstawowych rodzajach działań". nr 4/66
7. Wojskowy Przegląd Zagr. - "Amerykańska DZ, w podstawowych rodzajach działań". nr 3/64
8. Wojskowy Przegląd Zagr. - "Marsz i bój spotkaniowy brygady zmechanizowanej Bundeswehry". nr 4/65
9. Wojskowy Przegląd Zagr. - "Amerykańska DPanc w zasadniczych rodzajach działań". nr 6/64
10. Wojskowy Przegląd Zagr. - "Zasady prowadzenia działań obronnych i zaczepnych przez oddziały i pododdziały dywizji typu brygadowego". nr 4/62
11. Wojskowy Przegląd Zagr. - Płk M. H. "Batalion czołgów w boju spotkaniowym". nr 3/62
12. Wojskowy Przegląd Zagr. - Sposoby walki piechoty zmotoryzowanej.
 - Ważniejsze zmiany i przedsięwzięcia w uzbrojeniu i strukturze organizacyjnej sił lądowych NRF.
 - Taktyka a zdrowy rozsądek.
 - Żołnierz i bomba, czyli w poszukiwaniu doktryny rozwiązującej sprzeczności taktycznej walki jądrowej.

13. Wojskowy Przegląd Zagr.- Obrona przed działaniami z powietrza.
nr 2/68
14. Wojskowy Przegląd Zagr.- Obrona przeciwpancerna - zadaniem
wszystkich dowódców .
- Działania amerykańskiej dywizji
pancernej w podstawowych rodzajach
walki.
15. Militarwesen, 7/64 - Ppłk U.Beyer mjr B.Ullrich "Zasady
użycia sił lądowych NRF w boju spot-
kaniowym".
16. Wehrkunde 1/63 - Płk d.R.Hartwig Pohlmann "Ćwiczenia
korpusne Widder" w listopadzie 1963r.
17. Infantry 6/62 - Mjr W.A.Brown "Co nowego w koncepcji
użycia dywizji typu brygadowego".

OPRACOWAŁ :

mjr dypl. Bogusław KOŁODZIEJCZAK

Wydrukowano w 150 egz.

Egz. nr 1-150 B.T.

Wyk. mjr dypl. Kołodziejczak

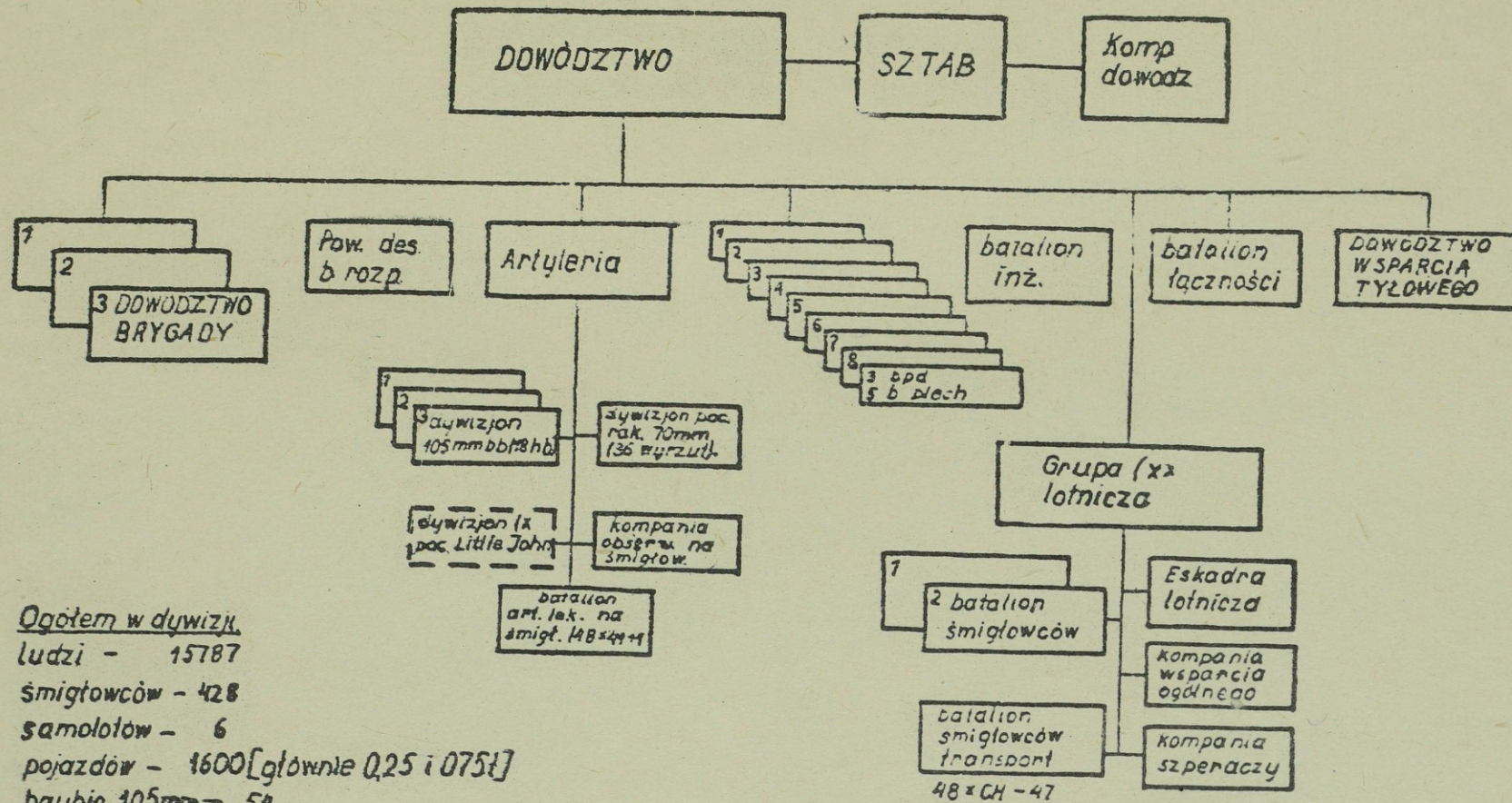
Druk. Cz.B. dn. 18.01.69r.

Nr ks. 02995/03765/WW

Kor. T.Ł.

ORGANIZACJA DYWIZJI KAWALERII POWIETRZNEJ

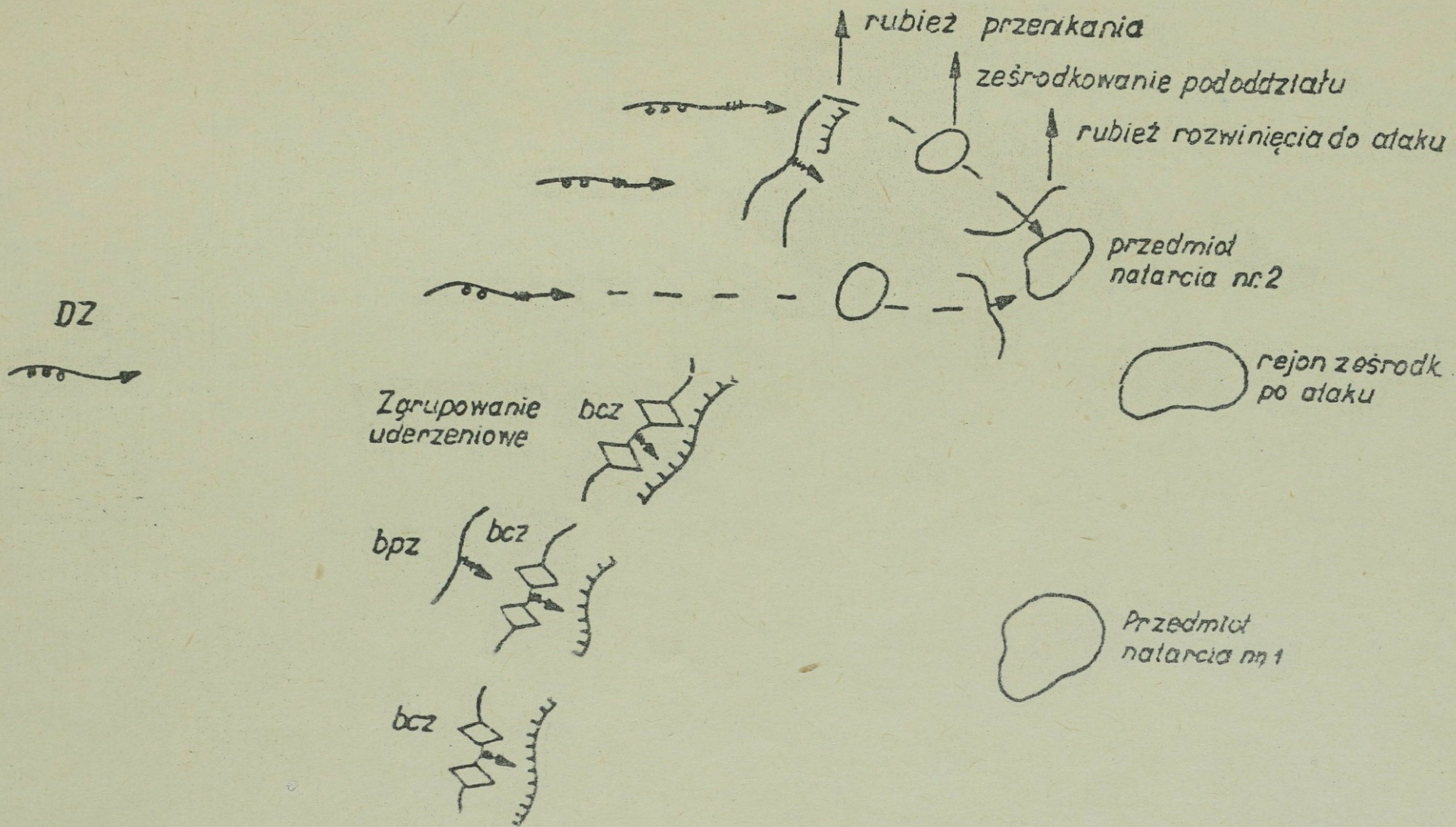
Załącznik Nr 1

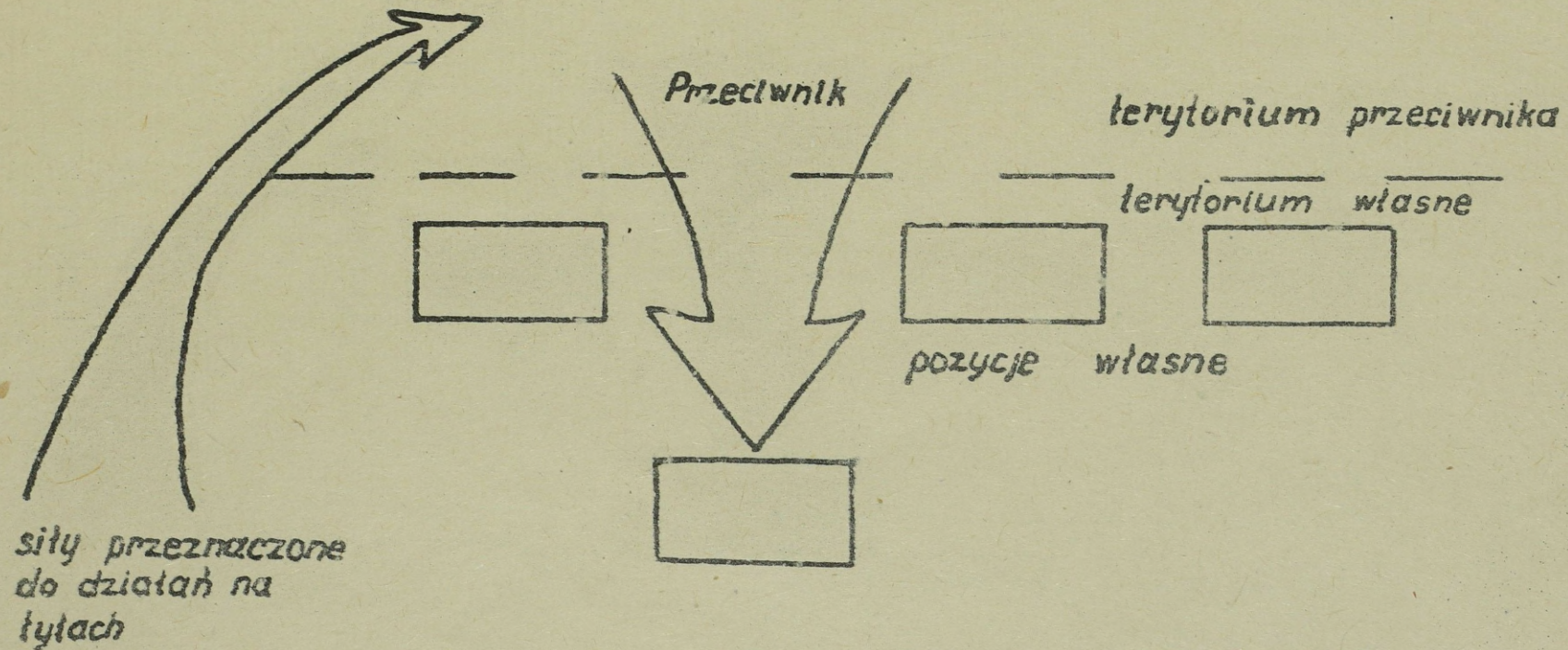
Ogółem w dywizji
 ludzi - 15787
 śmigłowców - 428
 samolotów - 6
 pojazdów - 1600 [głównie Q25 i O75]
 haubic 105mm - 54
 moździerzy - 107
 wyrzutni ppanc - 36 (każda wyrzutnia ma 24 prowadnice)
 radiostacji - ok. 3700

x) - nie występuje w Wietnamie
 x x) - 1DKP w Wietnamie podporządkowano grupę lotniczą w składzie: 4-y eskadry lotn. transp. (Caribou), 2-iej eskadry śmigł. CH-47 i komp. zabezp. lotów.

Przenikanie na tyty

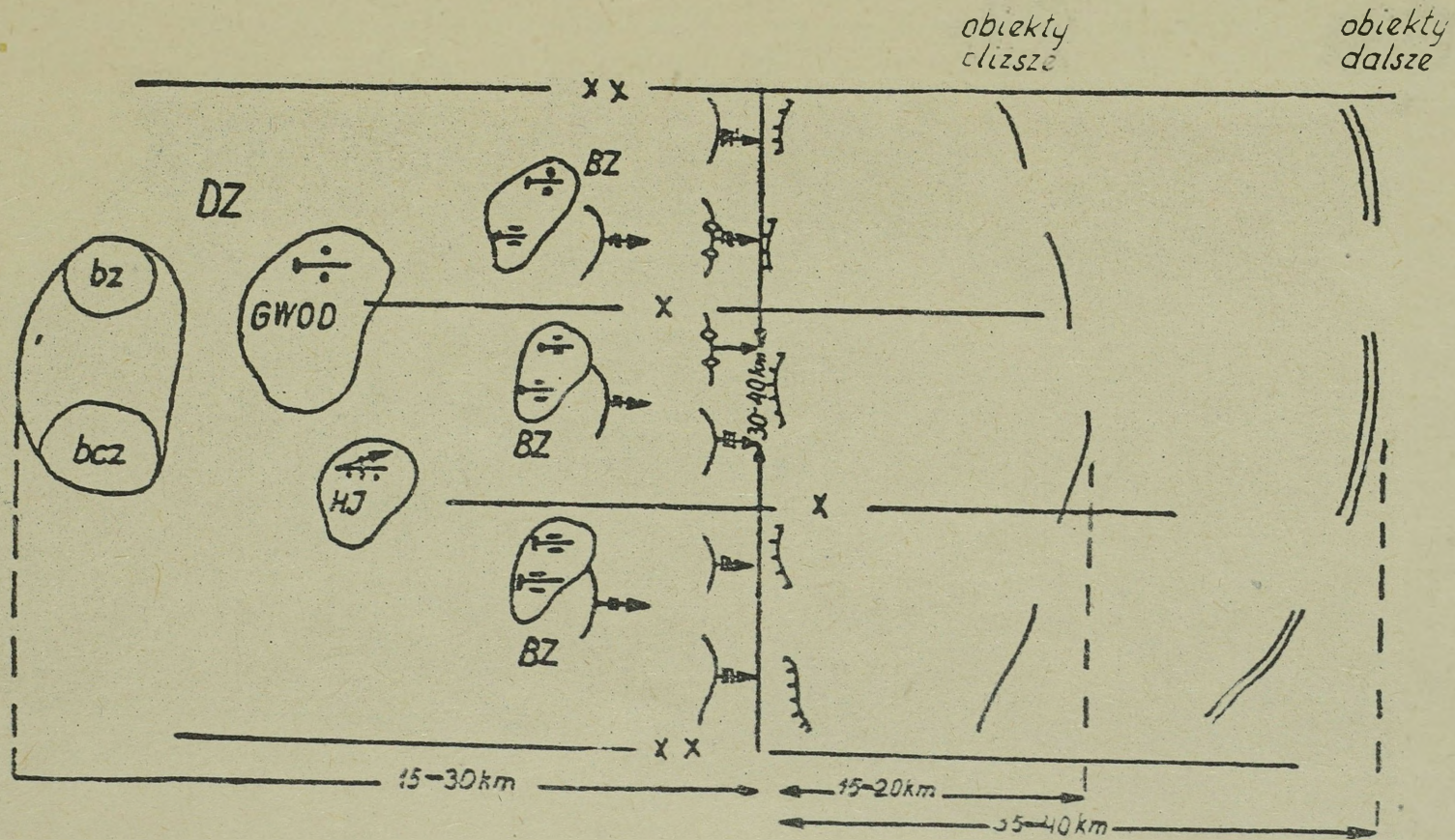
Koncentryczne rozśrodkowanie.
(concentric dispersion)

x) wg Otto Heillbrunn'a, *Conventional Warfare in the Nuclear Age*

Ugrupowanie DZ (USA) w jeden rzut

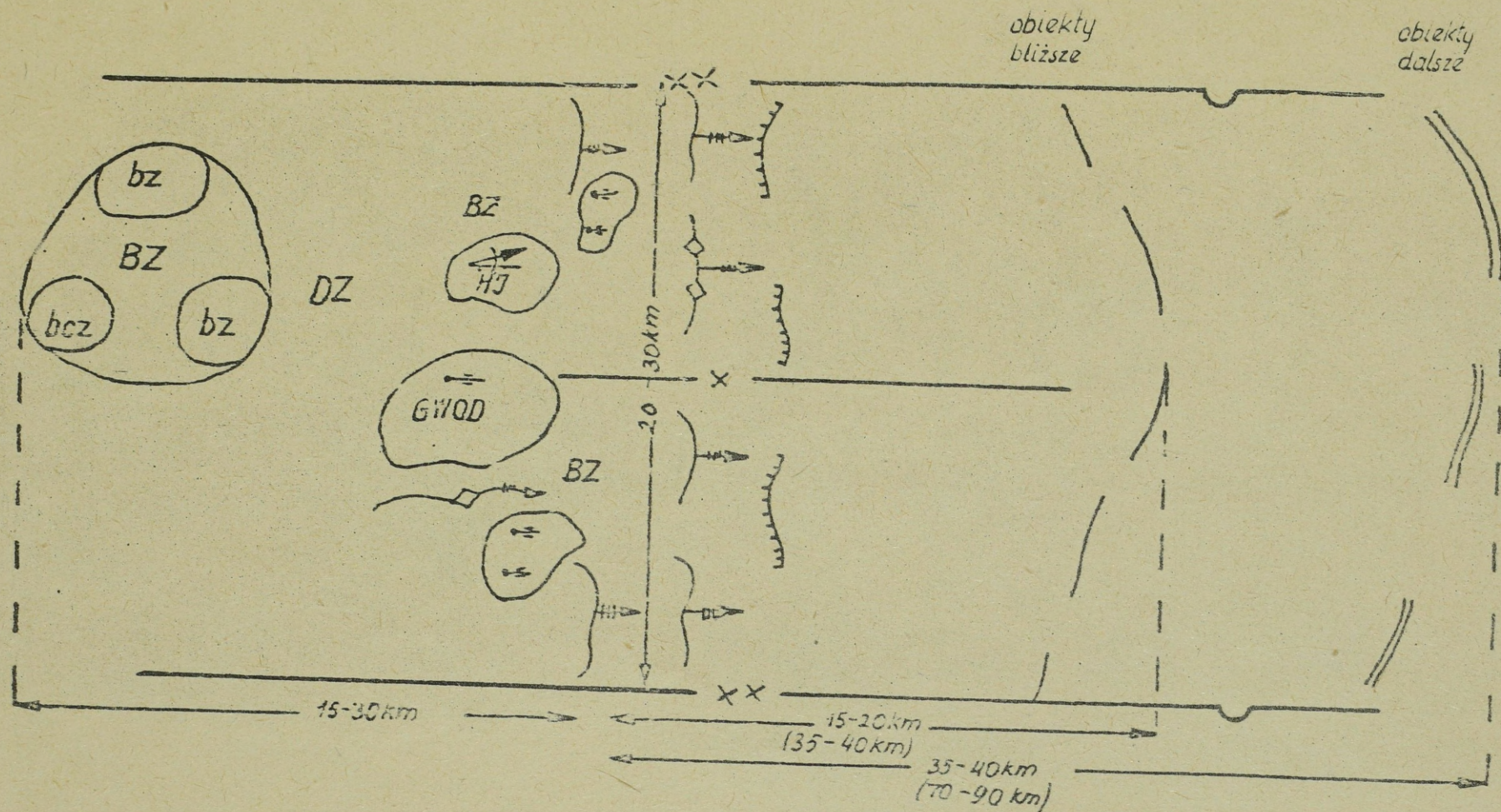
Załącznik nr 4

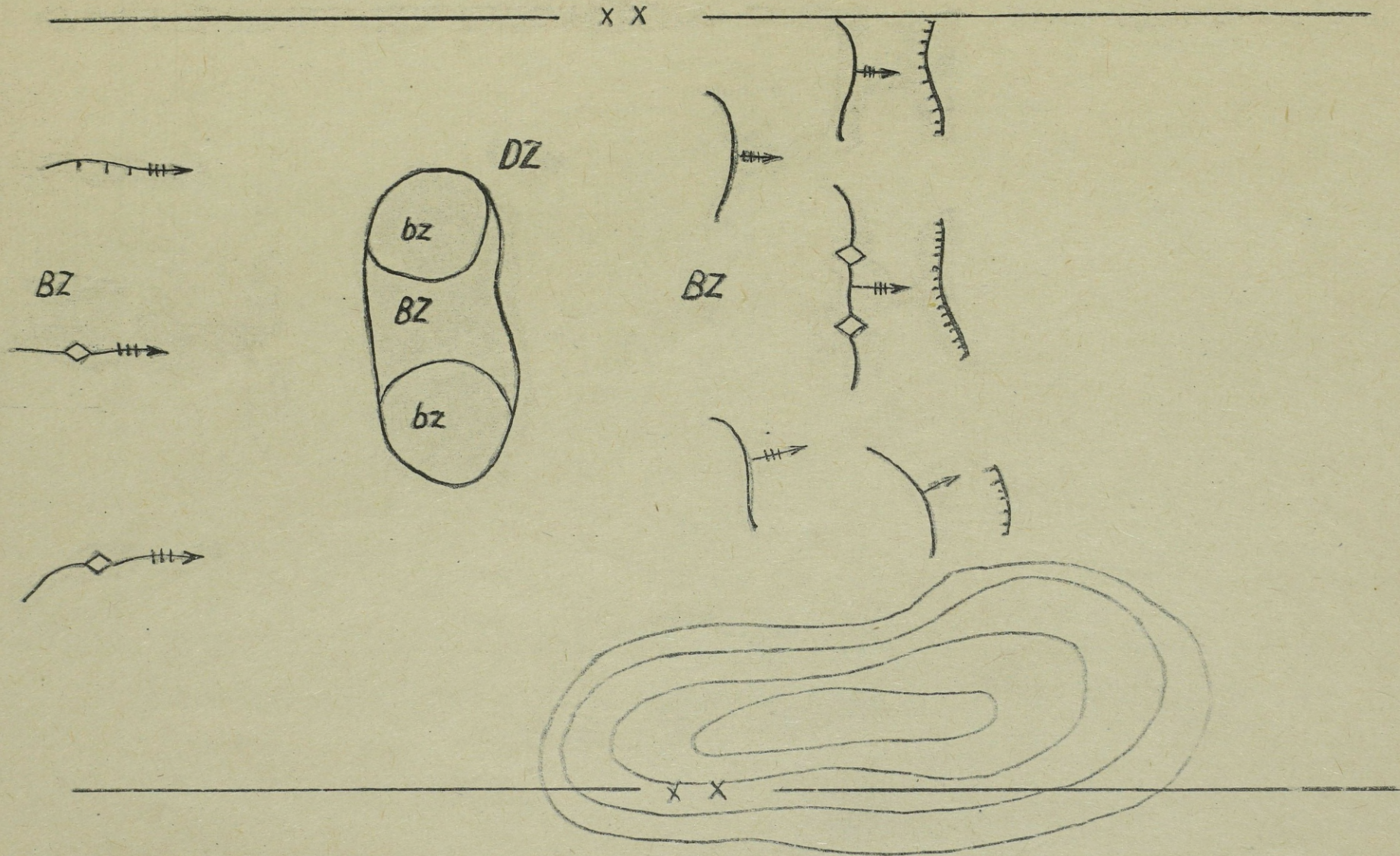
22

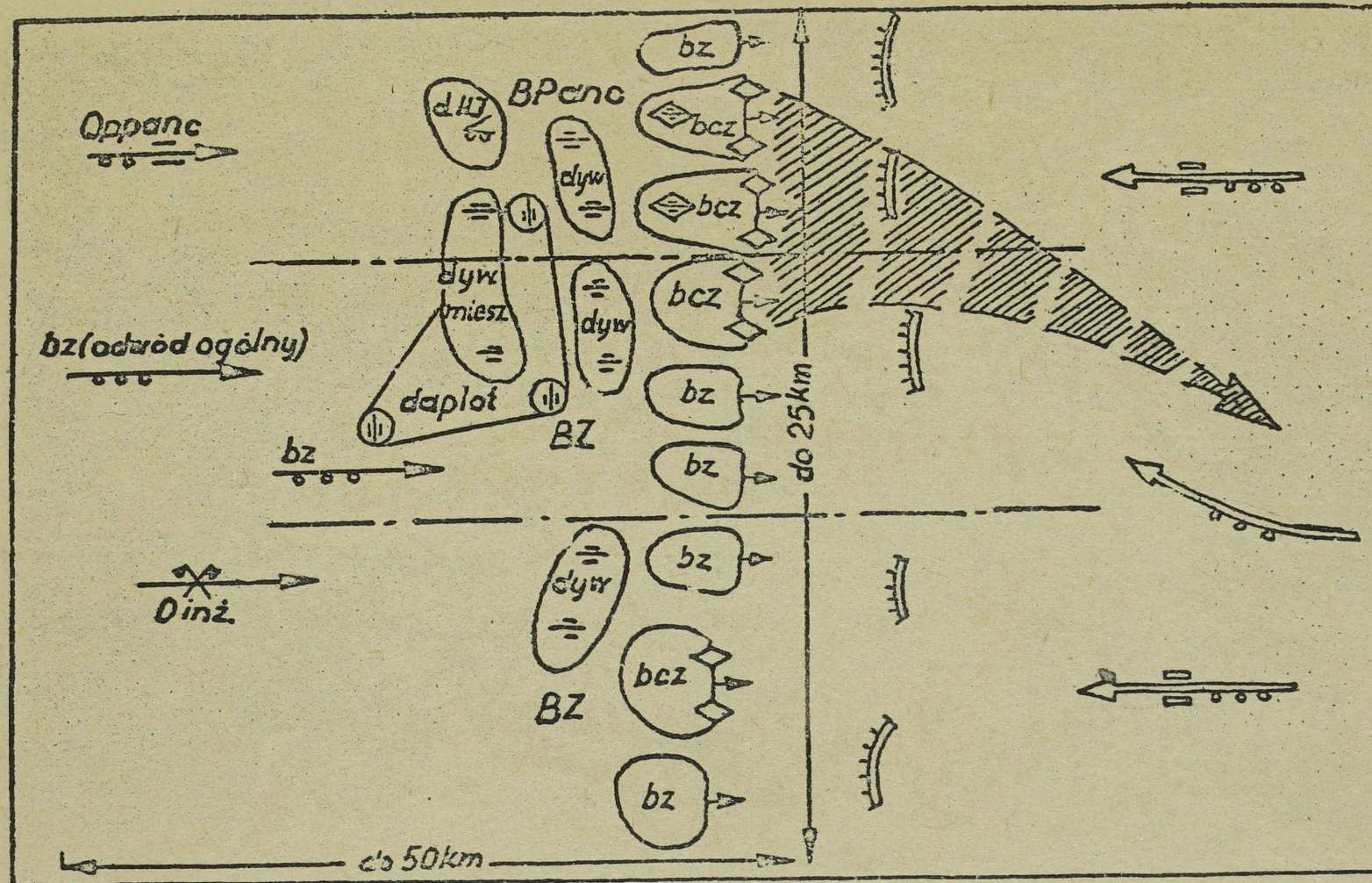
Ugrupowanie bojowe DZ(USA) w dwa rzuty

zotacznik nr 5

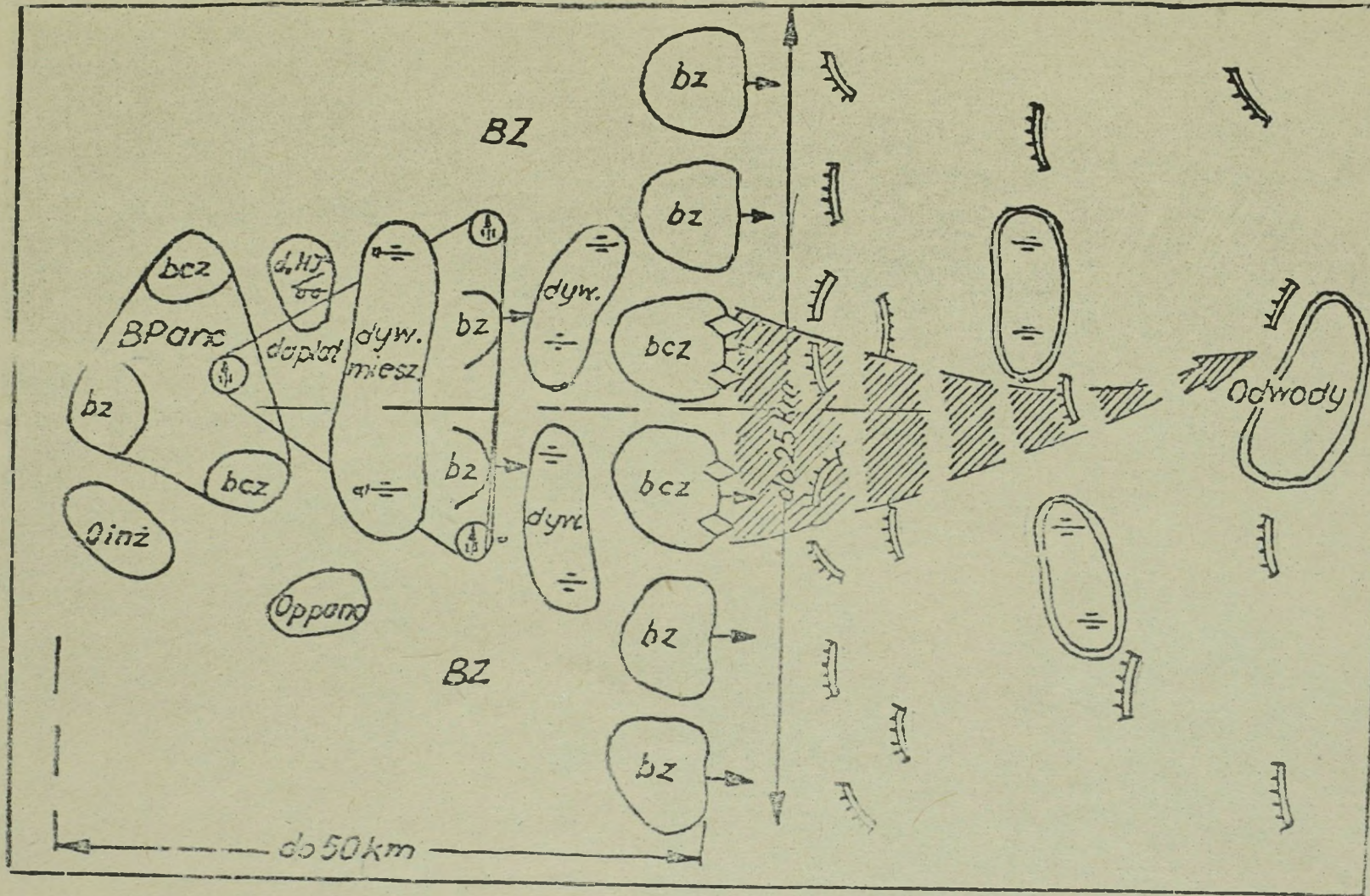
Ugrupowanie bojowe DZ (USA) w trzy rzuty

UGRUPOWANIE BOJOWE DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ NRF DO NATARCIA Z MARSZU

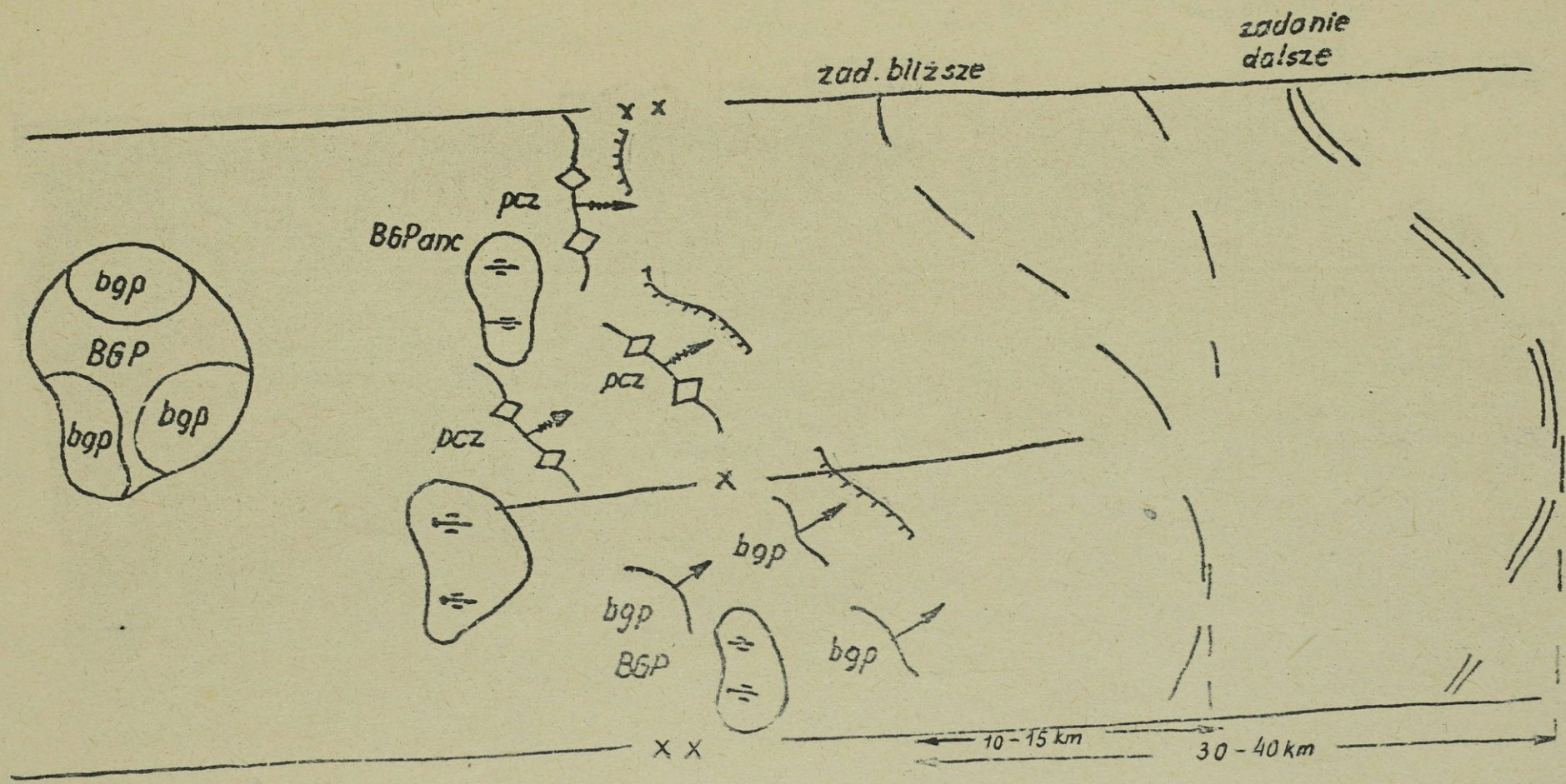
UGRUPOWANIE BOJOWE DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ NRF DO NATARCIA Z PODSTAW WYJŚCIOWYCH

[Handwritten signature]

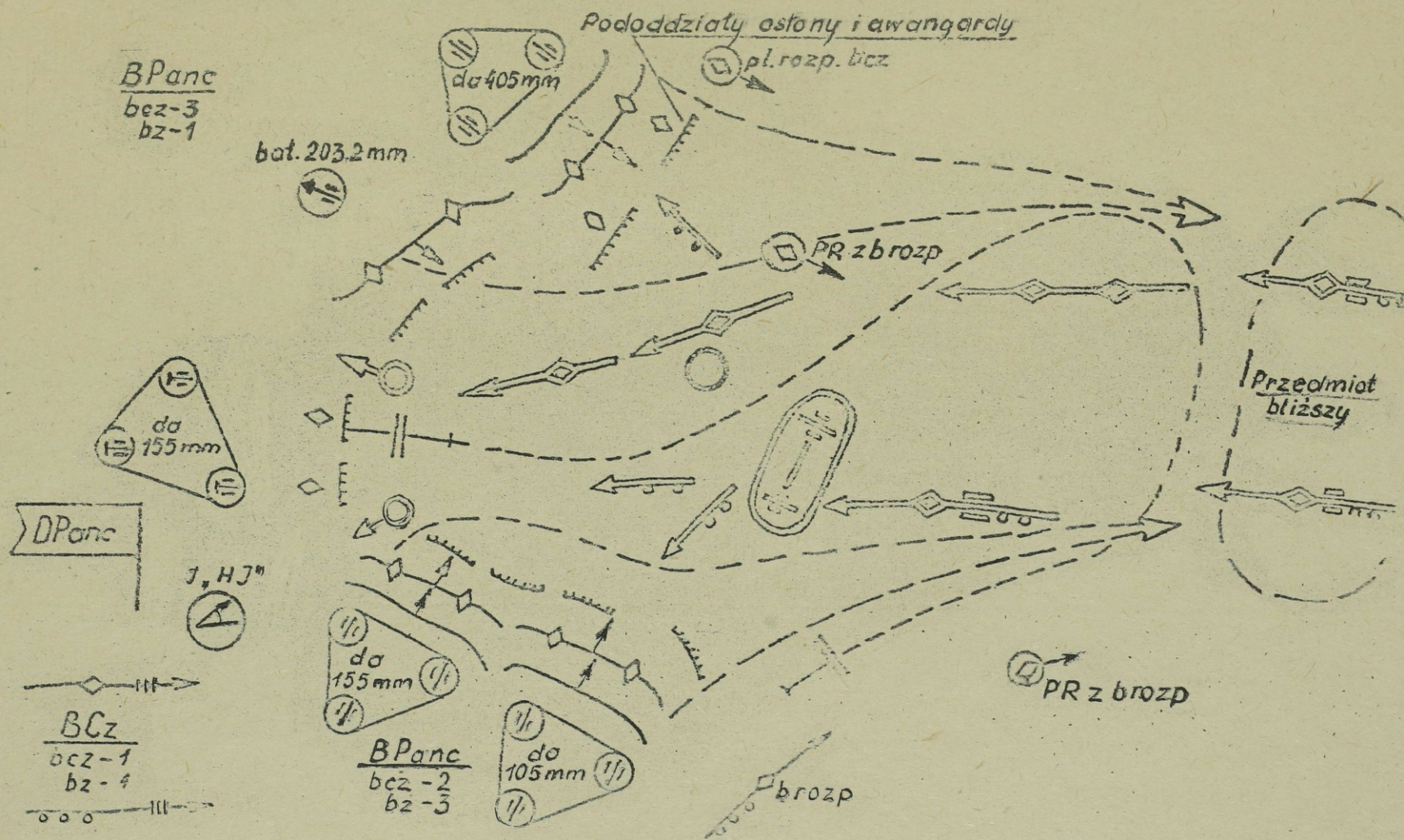
UGRUPOWANIE DYWIZJI (W BRYTANII) DO NATARCIA

załącznik nr 9

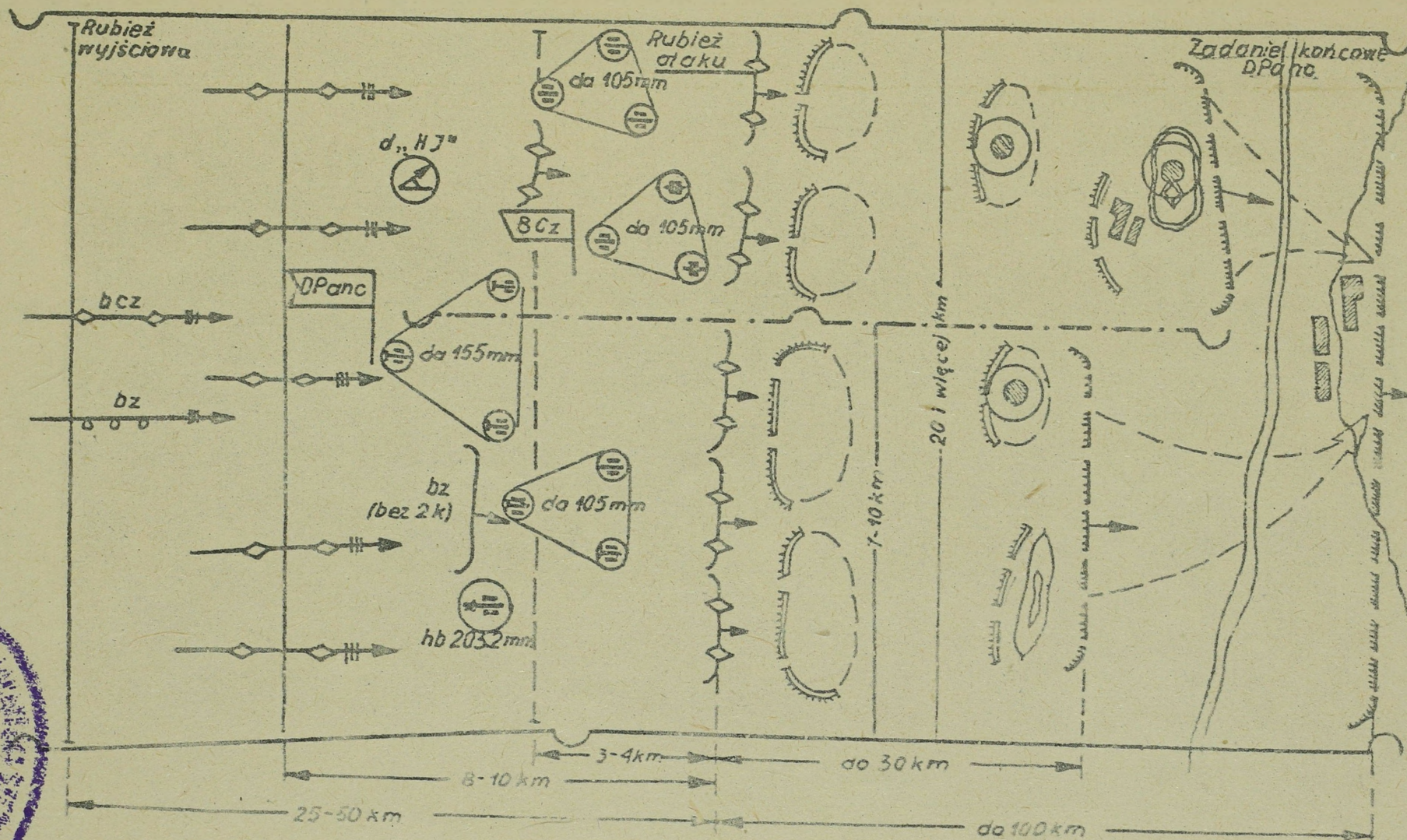

ROZWINIĘCIE DPANC (USA) DO BOJU SPOTKANIOWEGO

załącznik nr. 11

UGRUPOWANIE BOJOWE DPANC (USA) DO NATARCIA Z MARSZU

Wyk. 12 zat. a' 150 egz.
 Egz. nr 1-150 B. Tajna
 Wyk. pptk KROŁ
 Paz nr 03766/vv